

התנועה למען איכות השלטון בישראל
באמצעות ב"כ עו"ד ד"ר אליעד שרגא ואח'
רח' יפו 208, ירושלים 9131303
טלפון: 02-5000073; פקס: 02-5000076

העותרת

נ ג ד

1. שר המשפטים

על-ידי עו"ד ציון אמיר ואח'
שד' דוד המלך 1, תל אביב

טל': 03-6932044; פקס': 03-6932043

2. הוועדה לבחירת שופטים

3. היועץ המשפטי לממשלה

4. הנהלת בתי המשפט – לשכת מנהל בתי המשפט

המשיבים 3-4 ע"י מחלקת הבג"צים בפרקליטות המדינה

משרד המשפטים, שד' וולפסון 2, ירושלים

טל': 073-3925246; פקס: 02-6467011

המשיבים

תגובה מקדמית מטעם המשיבים 3-4

1. בהתאם להחלטות בית המשפט הנכבד, ולקראת הדיון בעתירה, מתכבדים המשיבים 3-4 (להלן: **המשיבים**) להגיש תגובתם המקדמית לעתירה.
2. עניינה של העתירה בבקשת העותרת כי שר המשפטים (להלן גם: **השר**) יפעיל את סמכותו לפי סעיף 7(א) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד – 1984 (להלן: **חוק בתי המשפט או החוק**), ויקבע מועדים לכינוס הוועדה לבחירת שופטים (להלן גם: **הוועדה**) "לטובת איוש תקני השופטים החסרים **בכלל** ערכאות הרשות השופטת" [הדגשה במקור – הח"מ].
3. עמדתו של שר המשפטים לעתירה הובאה במסגרת ייצוג עצמאי. לפיכך, תגובה מקדמית זו מוגשת מטעם המשיבים 3-4.

א. פתח דבר

4. לעבודת הרשות השופטת ובתי המשפט השפעה עצומה על איכות חייהם של אזרחי המדינה, על זכויותיהם בכלל ובפרט על אפשרותם לממש באופן אפקטיבי את זכות הגישה לערכאות. מצב שבו מערכת משפט סובלת ממחסור משמעותי בשופטים מוביל לפגיעה משמעותית באינטרס הציבור, לפגיעה בזכויות המתדיינים ולהחלשתה של הרשות השופטת כאחת משלוש הרשויות במדינה.

5. במהלך החודשים פברואר 2024 עד ינואר 2025 התכנסה הוועדה לבחירת שופטים למספר ישיבות במהלכן נבחרו כ-200 שופטים ורשמים לבתי משפט השלום והמחוזי ובתי הדין לעבודה במחוזות השונים. **אולם, על אף שחלפה למעלה משנה מאז דיונה האחרון ביום 26.1.25, לא כונסה עוד הוועדה לבחירת שופטים לשם בחירת שופטים לערכאות השונות.**
6. כעולה מתגובת השר לעתירה, הוא אינו מכנס את הוועדה בשל מה שהוא מכנה העדר "הסכמה רחבה", שבעולה מתגובתו משמעותה מצב שבו ישנה הסכמה פה אחד של כלל חברי הוועדה ביחס למועמדים. היינו, לשיטתו, לכל אחד מחברי הוועדה, כולל לו עצמו, זכות וטו על מינוי שופטים, שאף אינה מוגבלת בזמן, בניגוד להוראות החוק ולתכליתו. עוד עולה, כי בשלב זה אין צפי להבאת נושא בחירת שופטים לערכאות השונות לדיון בוועדה בטווח הזמן הקרוב, ואף אין צפי בטווח הזמן הקרוב, ל"התנעת" הליך בחירת השופטים שהוא הליך ממושך.
7. **משכך, עתירה זו עוסקת במצב שבו שר המשפטים אינו מכנס את הוועדה לבחירת שופטים לבחירת מועמדים לערכאות השונות במשך זמן ממושך, באופן המקנה לו וליתר חברי הקואליציה בוועדה זכות "וטו" על מינוי שופטים לערכאות השלום והמחוזי, וזאת חרף מחסור מאסיבי בשופטים ופגיעה קשה ונמשכת בתפקוד מערכת בתי המשפט ובאינטרס הציבור ובעלי הדין.**
8. לעמדת המשיבים, התנהלות זו סותרת את הדין, וכן סותרת את קביעותיו של בית המשפט הנכבד בפסק דינו בבג"ץ 1711/24 **התנועה למען איכות השלטון נ' שר המשפטים** (8.9.24) (להלן: **בג"ץ 1711/24**). פסק דין זה עסק בכינוס הוועדה לבחירת שופטים לשם בחירת נשיא ושופטים לבית המשפט העליון, ובו עמד בית משפט הנכבד בהרחבה על אופיה של סמכות השר להורות על כינוס הוועדה לפי סעיף 7(א) לחוק בתי המשפט.
9. כידוע, בסעיף 7(ג) לחוק נקבעו כללי ההכרעה שונים ביחס לבחירת שופטים לערכאות דיוניות ולבית המשפט העליון. בחירת שופטים לערכאות דיוניות נעשית ברוב רגיל של חברי הוועדה שהשתתפו בהצבעה (סעיף 7(ג)(1) לחוק), ואילו בחירת שופטים לבית המשפט העליון דורשת רוב מיוחד של שבעת מתוך תשעת חברי הוועדה (בהרכבה המלא). כפי שעולה מפסק הדין בבג"ץ 1711/24, ההסדרים השונים משליכים גם על אופן הפעלת סמכות כינוס הוועדה בכל קטגוריה, ומשכך נתייחס בנפרד לבחירת שופטים לערכאות הדיוניות ולבית המשפט העליון.
10. לעמדת המשיבים, יישום קביעותיו של בית המשפט הנכבד בבג"ץ 1711/24 בנסיבות העניין מעלה כי שיתוק עבודת הוועדה לבחירת שופטים לפרק זמן כה ממושך, תוך הותרת תקני שיפוט רבים בלתי מאוישים, אך בשל גישת "הוטו" של שר המשפטים, חרף כללי ההכרעה למינוי שופטים שנקבעו **בחוק**, עומדת בניגוד ללשון החוק, לתכלית החוק, לפסיקת בית המשפט בנושא, וסותרת את האינטרסים הציבוריים שהחוק נועד לקדם.

11. הדברים האמורים מקבלים משנה תוקף נוכח הנתונים שהתקבלו מגורמי המקצוע בהנהלת בתי המשפט המלמדים כי אי-כינוס הוועדה לבחירת שופטים והימנעות ממינוי שופטים למשך תקופה כה ממושכת גורמים לפגיעה קשה ומתמשכת בציבור: הם מעמיקים את המחסור הכבד ממילא בכוח אדם שיפוטי, מאריכים את משך ההליכים, ומכבידים על ניהול התיקים בכל הערכאות. תוצאות אלה פוגעות בפועל במימוש זכותו של הציבור לגישה לערכאות, וביכולתם של מתדיינים לממש את זכויותיהם, ומכאן גם באמון הציבור במערכת ובתפקודה התקיין.

12. כך, מן הנתונים המפורטים במכתב סמנכ"לית חטיבת השופטים בהנהלת בתי המשפט למנהל בתי המשפט מיום 29.1.26 (להלן: **מכתב חטיבת השופטים**), עולה כי **קיים צורך אובייקטיבי מובהק בבחירת שופטים לערכאות השונות, שהולך ומתגבר בחלוף הזמן.**

נכון לעת הזו, כ-44 תקני שפיטה פנויים וממתנינים לאיוש בערכאות השונות, ועד לסוף שנת 2026 צפויים להתפנות עוד 21 תקני שפיטה נוספים. בסך הכל, כ-65 תקני שפיטה פנויים או צפויים להתפנות עד לסוף שנת 2026.

כמו כן, נוכח העומס הכבד בו נתונה מערכת בתי המשפט, במסגרת סיכום תקציבי לשנת 2025 נוספו 16 תקני שיפוט חדשים, ובמסגרת דיוני תקציב 2026 עתידים להתווסף 19 תקני שיפוט נוספים; **כך שבסך הכל מדובר ב-35 תקני שיפוט חדשים** (כפי שיוסבר בהמשך אלו כפופים לאישור תקציב 2026).

כך, ככל שהוועדה תתכנס בפרק הזמן הקרוב, באפשרותה לבחור כ-65 שופטים ורשמים בהתאם לתקנים הקיימים, וככל שיאושרו כאמור התקנים שהתקבלו במסגרת תקציב 2025, ואלו שעתידיים להתווסף במסגרת תקציב 2026 (כפי שיוסבר בהמשך, מימושם של מרבית תקנים אלה כפוף לסיומה של עבודת מטה של הנהלת בתי המשפט ולהסכמת שר המשפטים), **תוכל הוועדה לבחור כמאה שופטים ורשמים חדשים**. זאת, מבלי להתחשב ב"שרשור" תקנים (קרי, תקנים שמתפנים כאשר גורם שיפוטי מתמנה לתפקיד שיפוטי אחר במערכת). כעולה ממכתב חטיבת השופטים, בהתחשב ב"שרשור" כאמור, מספר התקנים אשר נדרש איושם צפוי לעמוד על **כ-150 תקני שופטים ורשמים בכלל המערכת, המהווים כ-15% מתקני השפיטה במערכת בתי המשפט.**

צילום מכתב חטיבת השופטים מיום 29.1.26 מצורף ומסומן **מש/1**.

13. מצבת השופטים החסרה בערכאות השונות, אשר בחלק מן המחוזות או בתי המשפט מגיעה ל-**10%** ומעלה מתקני השיפוט, פוגעת קשה בתפקודן, בשירות המשפטי הניתן לציבור ומטילה עומס כבד על השופטים בערכאות אלו.

במכתב חטיבת השופטים הובא פירוט מתוך פניות הנשיאים במחוזות השונים ביחס לפגיעה בתפקודם של בתי המשפט השונים ובשירות המשפטי הניתן לציבור כתוצאה מאי-איושם של תקני השיפוט הפנויים. כך, בין היתר, צוין כי המחסור בכוח אדם שיפוטי מוביל לעיכוב במתן החלטות, לרבות בתיקים דחופים; להקצאת המשאבים השיפוטיים לתיקים דחופים על חשבון תחומים אחרים; לדחיית דיונים, לקביעת תיקים לדיון בתוך פרקי זמן ממושכים ממועד הגשתם, והמתנה של תיקים "על המדף"

בהיעדר כוח אדם שיפוטי; להעברת הטיפול בסוגי תיקים מסוימים לבתי משפט אחרים באותו מחוז, באופן שמגביר את העומס על השופטים בהם (ותוך קביעת דיונים בבתי משפט המרוחקים ממקום מגוריהם של המתדיינים); וכן לשחיקה קשה של השופטים והרשמים המכהנים. כל אלה מובילים לפגיעה בשירות המשפטי הניתן לציבור בתחומים השונים, פלילי, אזרחי, משפחה, תעבורה ועוד.

לכך יש להוסיף, כי גם בהינתן איוש מלא של כלל התקנים, העומס המוטל על בתי המשפט בישראל הוא רב מאוד, ואף כבד וחריג בהשוואה בינלאומית, כפי שיוצג בהמשך.

14. **על רקע האמור, שישה מחברי הוועדה פנו עוד בחודש מאי 2025 לשר המשפטים לשם כינוס הוועדה לאיוש התקנים הפנויים בערכאות השונות, אך כעולה מתגובתו השר נמנע מכינוס הוועדה, וגם אין צפי בעתיד הנראה לעין לכך.**

15. לאור האמור, הימנעות השר מכינוס הוועדה לבחירת שופטים לשם מינוי שופטים לערכאות הדיוניות אינה יכולה לעמוד בשלב זה, והיא עומדת בניגוד לפסק הדין בבג"ץ 1711/24. בהתאם לפסק הדין אמור, השר אינו רשאי ואינו מוסמך להעניק משקל מוחלט ובלעדי לשיקול ההסכמה הרחבה תוך התעלמות מתכליתו העיקרית של סעיף 7(א) לחוק – מינוי שופטים בהתאם לצרכי המערכת, ולאינטרסים הציבוריים החשובים הטמונים בה של הבטחת תפקודה התקין של מערכת בתי המשפט ופעולתה התקינה של מערכת אכיפת החוק. כן נקבע כי שיקול דעת מוחלט כאמור, חותר למעשה תחת קביעת המחוקק כי מינוי שופטים לערכאות הדיוניות ייעשה ברוב רגיל, כל שכן שלא נדרש כי ייעשה בהסכמה פה אחד.

16. בהינתן חלוף הזמן המשמעותי - למעלה משנה - ובהעדר צפי לכינוס הוועדה, ועל רקע הפגיעה הקשה באינטרס הציבורי ובתפקוד של הערכאות הדיוניות, החלטת השר למנוע את כינוס הוועדה אינה עומדת מבחינה משפטית ואינה בהלימה לפסיקה האמורה.

בפועל, משתמש השר בכוח השלטוני שנמסר בידו ובשיקול הדעת שנמסר בידו, כשר המופקד על מערכת המשפט מטעם הממשלה, כדי ליצור לעצמו ולרשות המבצעת, יש מאין, זכות וטו, שאינה מוגבלת בזמן, על בחירת שופטים, באופן שסותר את הוראות החוק ואת הפסיקה, ותוך פגיעה מאסיבית בתפקודה של הרשות השופטת.

17. כפי שצוין בבג"ץ 1711/24, ענייננו במערכת יחסים רגישה ומורכבת בין הרשות המבצעת לרשות השופטת, המחייבת מטבע הדברים איפוק וריסון מצד בית המשפט. בצד האמור, מכלול הנסיבות שפורט לעיל ויפורט בהמשך בהרחבה אינו מאפשר עוד להשלים עם הימנעות השר משימוש בסמכותו לכינוס הוועדה לבחירת שופטים לערכאות הדיוניות, על מנת שאלה ייבחרו בהתאם לאופן שקבע המחוקק.

18. **על כן, במישור הסעד – בהמשך לקביעותיו של בית המשפט הנכבד בבג"ץ 1711/24, דרישת המהירות הראויה מחייבת את השר לפעול לכינוס הוועדה לשם בחירת שופטים – תהליך אשר תחילתו בדיון במועמדים המופיעים במאגר, המשכו בפרסום שמות המועמדים ברשומות, וסופו דיון של חברי הוועדה במועמדים ובחירת שופטים לאיוש תקני השפיטה הפנויים בערכאות הדיוניות השונות.**

19. בכל הנוגע לבחירת שופטים לבית המשפט העליון, נוכח ההסדר המיוחד הקבוע בסעיף 7(ג)(2) לחוק, לפיו בחירת שופטים לבית המשפט העליון מחייבת כאמור הסכמה רחבה של שבעה מחברי הוועדה בהרכבה המלא, בפסק הדין בבג"ץ 1711/24 נקבע כי מדיניות השר שלא לכנס את הוועדה בהעדר הסכמה רחבה ביחס לבחירת שופט לבית המשפט העליון אינה מתעלמת ממטרת החקיקה הרלבנטית; ולפיכך, לא נמצאה עילת התערבות בנקודת הזמן בה ניתן פסק הדין. בצד האמור, נקבע כי בהינתן טובת מערכת המשפט הישראלית והפגיעה הנגרמת לציבור המתדיינים בבית המשפט העליון כתוצאה מאי-מילוי השורות החסרות – "חזקה על חברי הוועדה כולם, כי ינקטו בכל צעד אפשרי על מנת לקדם את הליך בחירתם של שופטים חדשים לבית המשפט העליון, לפי התנאים הקבועים לכך בחוק" (פס' 48 לפסק דינה של כב' השופטת וילנר).

20. בענייננו דנו, לאחר פרישת כב' השופט אלרון ביום 20.9.25 מצבת השופטים בבית המשפט העליון עומדת על 11 מתוך 15, קרי, קיים צורך אובייקטיבי מובהק למינוי שופטים לבית המשפט העליון, שהתעצם ממועד מתן פסק הדין בבג"ץ 1711/24.

21. דא עקא, גם בחלוף כשנה וחצי ממועד פסק הדין בבג"ץ 1711/24 לא פורסמו ברשומות מועמדים לשיפוט בבית המשפט העליון; לא נקבע מועד לכינוס הוועדה לדיון בבחירת שופטים לבית המשפט העליון; וממילא לא התקיים דיון בעניינם של המועמדים בוועדה לבחירת שופטים. זאת ועוד, בתגובת השר לא נכללה כל התייחסות למאמצים הננקטים לשם הגעה להסכמות ביחס לבחירת שופטים לבית המשפט העליון; ונראה כי "התנעת" הליך עבודת הוועדה לשם בחירת שופטים לבית המשפט העליון, טרם החלה גם בחלוף תקופה ארוכה בה מצבת השופטים בבית המשפט העליון חסרה.

22. כאמור, נוכח ההסדר המיוחד בעניין בחירת שופטים לבית המשפט העליון הדורש הסכמה רחבה, בפסק דינו בבג"ץ 1711/24 לא התערב בית המשפט הנכבד במדיניות השר שלא להורות על כינוס הוועדה לשם בחירת שופטים לבית המשפט העליון בהעדר הסכמה רחבה; וכאמור בתצהיר התשובה מטעם המשיבים בבג"ץ 1711/24, ספק אם יש תוחלת ממשית להבאת הדרישה לכינוס הוועדה לשם הצבעה להכרעה שיפוטית.

עם זאת, בענייננו, בשים לב לפרק הזמן הארוך בו מצבת השופטים בבית המשפט העליון חסרה (החל מחודש אוקטובר 2023 מצוי בית המשפט העליון בחסר של שניים משופטי); לכך שהחל מחודש ספטמבר האחרון מדובר בחסר משמעותי ביותר של 4 מתוך 15 שופטי בית המשפט העליון; לעומס הכבד בו נתון בית המשפט העליון; ולדבריו האמורים של בית המשפט הנכבד בפסק הדין בבג"ץ 1711/24, כי חזקה על חברי הוועדה שינקטו בכל צעד אפשרי לקידום הליך בחירת שופטים לבית המשפט העליון – גם בעניין זה יש לפעול בשקידה ובמהירות ראויה לקידום הליך בחירתם של שופטים לבית המשפט העליון, בראי כלל ההכרעה שנקבע ביחס לבחירת שופטים לבית המשפט העליון (רוב של שבעה מתוך תשעה בהרכבה המלא של הוועדה).

23. דרך הילוך הטיעון תהיה כדלקמן: תחילה, נעמוד על הרקע הנורמטיבי והעובדתי הדרוש לעניין בנוגע לוועדה לבחירת שופטים, על פעילותה של הוועדה לבחירת שופטים הנוכחית ותמצית ההליכים הקודמים בעניינה, ובפרט פסק הדין בבג"ץ 1711/24; ובהמשך, נפרט את עמדת המשיבים ביחס לעתירה. כלל ההדגשות בתגובה מקדמית זו הוספו, אלא אם כן נכתב אחרת.

ב. רקע נורמטיבי ועובדתי

ב.1. הוועדה לבחירת שופטים

24. סעיף 4 לחוק-יסוד: השפיטה (להלן גם: **חוק היסוד**) קובע כי שופטים יתמנו על-ידי נשיא המדינה, לפי בחירה של ועדה לבחירת שופטים. כן נקבע בסעיף זה הרכב הוועדה וכי שר המשפטים יעמוד בראשה, כדלקמן:

"4. מינוי שופטים

(א) שופט יתמנה בידי נשיא המדינה לפי בחירה של ועדה לבחירת שופטים.

(ב) **הוועדה תהיה של תשעה חברים**, שהם נשיא בית המשפט העליון, שני שופטים אחרים של בית המשפט העליון שיבחר חבר שופטיו, שר המשפטים ושר אחר שתקבע הממשלה, שני חברי הכנסת שתבחר הכנסת ושני נציגים של לשכת עורכי הדין שתבחר המועצה הארצית של הלשכה; **שר המשפטים יהיה יושב ראש הוועדה**.

(ג) הוועדה רשאית לפעול אף אם פחת מספר חבריה, כל עוד לא פחת משבעה."

25. כעולה מהוראות חוק היסוד וחוק בתי המשפט, הוועדה לבחירת שופטים מורכבת **מתשעה חברים**, נציגים של שלוש הרשויות, וכן נציגות מקצועית של לשכת עורכי הדין. הרשות המבצעת מיוצגת על-ידי שר המשפטים המכהן כיושב ראש הוועדה, ועל-ידי שר נוסף שקובעת הממשלה; הרשות השופטת מיוצגת על ידי שלושה נציגים – נשיא בית המשפט העליון ושני שופטים אחרים של בית המשפט העליון שנבחרים על ידי חבר שופטי בית המשפט העליון לתקופה של שלוש שנים; הרשות המחוקקת מיוצגת על-ידי שני חברי כנסת, שנבחרים בבחירה חשאית על-ידי חברי הכנסת; ולשכת עורכי הדין, הגוף הסטוטורי המאגד את עורכי הדין בישראל, מיוצגת על-ידי שני נציגים שנבחרים בידי המועצה הארצית של הלשכה.

26. כמו כן, בהתאם להוראת סעיף 6א לחוק בתי המשפט "חבר הוועדה יצביע על פי שיקול דעתו, ולא יהיה מחויב להחלטות הגוף שמטעמו הוא חבר בוועדה."

27. סעיף 24 לחוק היסוד קובע עניינים לגביהם ייקבעו הוראות לפי חוק, וביניהם, "סדרי העבודה של הוועדה לבחירת שופטים" (סעיף 24(2) לחוק היסוד).

28. בהתאם, סדרי עבודתה של הוועדה מוסדרים בסעיף 7 לחוק בתי המשפט, כדלקמן:

"7. סדרי עבודת הוועדה

(א) **ראה שר המשפטים שיש למנות שופט, יודיע על כך ברשומות ויכנס את הוועדה**.

(ב) **אלה רשאים להציע מועמדים:**

(1) שר המשפטים;

(2) נשיא בית המשפט העליון;

(3) שלושה חברי הוועדה כאחד.

(ג) (1) הצעת הוועדה על מינויו של שופט תהיה **על דעת רוב חבריה** שהשתתפו בהצבעה;

(2) על אף הוראות פסקה (1), הצעת הוועדה על מינוי של שופט לבית המשפט העליון תהיה על דעת שבעה מחברי הוועדה; פחת מספר המשתתפים בהצבעה מתשעה תהיה ההצבעה על דעת רוב המשתתפים שלא יפחת ממספר המשתתפים בהחסיר שניים. (ד) הוועדה תקבע את שאר סדרי דיוניה ועבודתה.

29. בהתאם לסעיף 7(ב) לחוק, שר המשפטים, נשיא בית המשפט העליון או שלושה חברי ועדה הם המוסמכים להציע מועמדים למשרה שיפוטית.

30. בסעיף 7(ג) לחוק נקבעו שני הסדרים שונים לבחירת שופטים על ידי הוועדה:

האחד, בסעיף 7(ג)1 לחוק, אשר קובע כי מינוי של שופט יהיה על דעת רוב חברי הוועדה שהשתתפו בהצבעה, כלומר די בכך שהמינוי יהיה על דעת **חמישה** מחברי הוועדה (בהרכבה המלא). הסדר זה חל ביחס לבחירת שופטים לערכאות הדיוניות.

השני, בסעיף 7(ג)2 לחוק, אשר קובע הסדר מיוחד לעניין מינויים של שופטים לבית המשפט העליון, כאשר מינוי מסוג זה יהיה על דעת **שבעה** מחברי הוועדה (בהרכבה המלא), או אם פחת מספר המשתתפים בהצבעה מתשעה, על דעת רוב המשתתפים שלא יפחת ממספר המשתתפים בהחסיר שניים; דהיינו, באופן המחייב הגעה להסכמה רחבה בין חברי הוועדה (ראו: דברי ההסבר שנלוו להצעת החוק שעמדה בבסיס תיקון 55 לחוק בתי המשפט; בג"ץ 1711/24, בפס' 10 לפסק דינה של כב' השופטת וילנר).

31. בנוסף להוראות אלה, בהתאם לסעיף 7(ד) לחוק בתי המשפט, נקבעו כללי השפיטה (סדרי העבודה של הוועדה לבחירת שופטים), התשמ"ד – 1984 (להלן: **כללי השפיטה**), המסדירים בין היתר את ההליכים המקדמיים לבחירת שופטים ופעולת הוועדה לבחירת שופטים, לרבות ועדות משנה שלה.

כך, למשל, בסעיף 11ב(א) לכללי השפיטה נקבע כי "לא יובא עניינו של מועמד לדיון בפני ועדת הבחירה אלא לאחר שהודעה בדבר היותו מועמד פורסמה ברשומות 45 ימים לפחות לפני המועד הקבוע לדיון במועמדותו"; ובסעיף 11ב(ב) לכללי השפיטה נקבע כי "כל אדם רשאי, בתוך 20 ימים ממועד פרסום שמות המועמדים כאמור בכלל משנה (א), לפנות לוועדת הבחירה בבקשה מנומקת שלא לבחור במועמד לכהונת שופט, והוועדה תנהג בבקשה לפי שיקול דעתה."

עוד נקבע בסעיף 6(ב) לכללי השפיטה כי "שופט שהוא מועמד לכהונה בבית המשפט העליון יזומן להופיע לפני ועדת המשנה."

32. בנוסף, מעבר לכללי השפיטה, סדרי עבודה שונים נקבעו בהחלטות הוועדה לאורך השנים. כך, נקבע "נוהל הטיפול בבקשה למינוי שופט", אשר מסדיר את הטיפול בבקשות למינוי שופטים והתהליך בעניין זה (להלן: **הנוהל**). יצוין כי בהתאם לסעיף 9(ב) לנוהל "מועמד שהוועדה החליטה שלא לבחור בו, ועברה שנה מיום פרסום מועמדותו ברשומות לראשונה, רשאית הוועדה לדון שוב במועמדותו בתנאי כי שמו פורסם שוב ברשומות בהתאם להוראת סעיף 11ב(א) לכללי השפיטה (סדרי עבודה של הוועדה לבחירת שופטים), תשמ"ד – 1984" (יוער כי בהתאם לסעיף 10 לנוהל, הוראות סעיף 9 לנוהל, לרבות ס"ק (ב) המצוטט, אינן חלות על מועמדים לבית המשפט העליון).

צילום נוהל הטיפול בבקשה למינוי שופט מצורף ומסומן מש/2.

33. על כן, בהתאם לכללי השפיטה והנוהל הליך מינוי שופט הוא הליך ממושך הכולל שלבים שונים ביניהם מרכז הערכה; ראיון בפני ועדת משנה של הוועדה לבחירת שופטים; הכללת שמו של המבקש במאגר של מבקשים שמהם ניתן להציע "מועמד", כהגדרתו בכללי השפיטה ובהתאם לסעיף 7(ב) לחוק בתי המשפט; פרסום שמות מועמדים ברשומות 45 יום לפני כינוס הוועדה וקבלת הערות ביחס למועמדים. למעשה, ישיבת הוועדה שבה נבחרים השופטים היא השלב האחרון בפעולת הוועדה למינוי שופט.

34. לשלמות התמונה יצוין כי לפני כשנה התקבלו בכנסת תיקון מס' 4 לחוק-יסוד: השפיטה, ותיקון משלים לו (תיקון מס' 105) בחוק בתי המשפט (להלן ביחד: **התיקון**), אשר שינו את הרכב הוועדה לבחירת שופטים וכללי פעולתה; ונגד התיקון האמור הוגשו עשר עתירות חוקתיות.¹ ביום 30.11.25 הוגשה תגובת היועצת המשפטית לממשלה לעתירות, ובה נטען כי דינו של התיקון להתבטל בשל פגיעתו האנושה במאפיינים הגרעיניים של זהותה הדמוקרטית של המדינה; וביום 2.12.25 הוצאו צווים על תנאי בעתירות, ונקבע דיון בפני הרכב מורחב הכולל את כל שופטי בית המשפט הנכבד (הדיון בעתירות קבוע ליום 16.6.26). אולם, בהתאם להוראות תחילה ותחולה שנקבעו, תחילתו של התיקון מהכנסת הבאה (הכנסת ה-26), ומשכך אין בו כדי להשליך על ענייננו.

2.2. פעילותה של הוועדה לבחירת שופטים הנוכחית ותמצית העתירות הקודמות בעניינה

35. ביום 29.12.22 הביעה הכנסת אמון בממשלה ה-37 והיא החלה בכהונתה. באותו מועד החל המשיב 1, ח"כ יריב לוין, לכהן כשר המשפטים ומכוח תפקידו זה גם כיו"ר הוועדה לבחירת שופטים, בהתאם לסעיף 4(ב) לחוק היסוד.

בסמוך לאחר מכן, הודיע שר המשפטים על כוונתו לקדם שורה של שינויים במערכת המשפט, ובכלל זאת שינוי הרכב הוועדה לבחירת שופטים.

36. במשך תקופה לא כונסה הוועדה לבחירת שופטים, ובחודש יולי 2023 הוגשו שלוש עתירות בנושא במסגרתן התבקש כי השר יפעיל את סמכותו מכוח סעיף 7(א) לחוק בתי המשפט ויורה על כינוס הוועדה לבחירת שופטים, "לשם איוש עשרות תקני השופטים הפנויים בערכאות השונות" (בג"ץ 5692/23, בג"ץ 5694/23 ובג"ץ 5740/23; להלן: **העתירות הראשונות**). כן התבקש סעד נוסף של מינוי נציגה מטעם הממשלה לוועדה כך שתכהן בהרכב מלא, עם כל תשעת חבריה.

במסגרת הטיפול בעתירות הראשונות התאפשר לשר ולממשלה ייצוג עצמאי ועמדתם הובאה באופן נפרד.

צילום תגובת השר לעתירות הראשונות בעניין כינוס הוועדה מצורף ומסומן מש/3.

¹ בג"ץ 70604-03-25; בג"ץ 70743-03-25; בג"ץ 70827-03-25; בג"ץ 70854-03-25; בג"ץ 70880-03-25; בג"ץ 71555-03-25; בג"ץ 73703-03-25; בג"ץ 73526-03-25; בג"ץ 75902-03-25; ובג"ץ 4230-04-25.

37. בתגובת היועצת המשפטית לממשלה לעתירות הראשונות מיום 4.9.23 (להלן: **תגובת היועצת**) הובאה, בין היתר, התייחסות לפרשנות סעיף 7(א) לחוק בתי המשפט, לפיה משנמצא על-פי בחינה עובדתית-אובייקטיבית כי התקיים התנאי הקבוע בסעיף 7(א) לחוק בתי המשפט, לפיו "יש למנות שופט", קרי, קיים צורך עובדתי-אובייקטיבי במינוי שופטים, קמה חובה על שר המשפטים לפרסם הודעה על כך ברשומות ולכנס את הוועדה לבחירת שופטים. זאת, "במהירות הראויה" בהתאם להוראת סעיף 11 לחוק הפרשנות, התשמ"א – 1981 (להלן: **חוק הפרשנות**). במסגרת תגובת היועצת פורטו נתונים שהתקבלו מהנהלת בתי המשפט אשר לימדו על צורך אובייקטיבי מובהק במינוי שופטים לערכאות שונות. בשים לב לנתונים האמורים ולחלוף הזמן ממועד כינוסה האחרון של הוועדה בתקופת הממשלה הקודמת וממועד כינון הממשלה, סברה היועצת המשפטית לממשלה כי קמה כבר במועד הגשת התגובה חובה על שר המשפטים לכנס את הוועדה לבחירת שופטים, וכי על הממשלה לבחור את נציגתה בוועדה.

צילום תגובת היועצת לעתירות הראשונות בעניין כינוס הוועדה מצורף ומסומן **מ/ש/4**.

38. לאחר שהוצא צו על-תנאי בעתירות הראשונות הן נקבעו לדיון, אשר נדחה בהמשך נוכח פריצתה של המלחמה. ביום 5.11.23 הוגשה הודעה מטעם שר המשפטים והממשלה לפיה "שר המשפטים סבור שבעת מלחמה אין מקום לעסוק בנושאים שבמחלוקת, לרבות בנושא הליכי מינוי שופטים. בהתאם, כדי למנוע מחלוקות, השר יכנס את הוועדה לבחירת שופטים בתוך 15 ימים, וכמתחייב בעת הזו, יביא בפני הוועדה החלטות שיש לגביהן הסכמה רחבה".

צילום הודעת שר המשפטים מיום 5.11.23 בעתירות הראשונות מצורף ומסומן **מ/ש/5**.

39. בהמשך לכך, ביום 16.11.23 התכנסה הוועדה לבחירת שופטים לראשונה, בהתאם לכך ביום 6.12.23 הורה בית המשפט הנכבד על מחיקתן של העתירות משאלו מיצו עצמן.

צילום פרוטוקול דיון הוועדה מיום 16.11.23 צורף לתגובה המקדמית מטעם השר לעתירה דן **כנספח ב'.**

צילומי הודעת השר מיום 22.11.23 ופסק הדין בעתירות הראשונות מצורפים ומסומנים **מ/ש/6**.

40. החל מתחילת שנת 2024 פורסמו ברשומות שמות מועמדים לערכאות השלום והמחוזי ולבתי הדין לעבודה במחוזות השונים. בחודשים פברואר-יוני 2024 הוועדה קיימה שורה של ישיבות בהן דנה במינויי שופטים לערכאות שלום ומחוזי וכן לבתי דין לעבודה במחוזות השונים, ונבחרו כ-160 שופטים ורשמים לערכאות שונות (דיון אחרון של הוועדה בשלב זה נערך ביום 13.6.24). בהתאם לגישת השר הועמדו להצבעה בוועדה רק מועמדים שהיו מוסכמים על כלל חברי הוועדה.

41. עוד יצוין כי בשל מדיניות השר האמורה, הגם שפורסמו ברשומות מועמדים לשיפוט בבית הדין הארצי לעבודה, בבית המשפט המחוזי בירושלים ובבתי משפט השלום במחוז ירושלים, ובחירת שופטים לבתי משפט אלו נכללה בסדר יומה של הוועדה, בהעדר הסכמה רחבה ביחס למועמדים לתקני השיפוט הפנויים בבתי משפט אלו, ככלל בדיוני הוועדה האמורים לא נבחרו להם שופטים (למעט שופט אחד לבית המשפט המחוזי בירושלים ושני שופטים לבית המשפט לענייני משפחה בירושלים).

במהלך התקופה שלאחר מכן, הועברו לשר פניות מטעם ממלא מקום הנשיא דאז, כב' השופט פוגלמן, ובהמשך על-ידי ממלא מקום הנשיא [כתוארו אז], כב' השופט עמית, בעניין כינוסה בהקדם האפשרי של הוועדה לצורך בחירת שופטים לערכאות אלו. זאת, נוכח צורך אובייקטיבי חיוני בבחירת שופטים לשלוש ערכאות אלה, ובפרט לבתי המשפט במחוז ירושלים, הפגיעה בציבור המתדיינים והעומס הכבד המוטל על השופטים בערכאות אלו.

כן צוין בפניות האמורות כי השר חדל מלקיים פגישות עבודה סדירות עם כב' ממלא מקום הנשיא פוגלמן ולאחר פרישתו מכהונתו עם כב' ממלא מקום הנשיא [כתוארו אז] עמית.

צילומי מכתבי כב' ממלאי מקום הנשיא מצורפים ומסומנים מש/7.

42. דא עקא, בשלב זה, ובמשך חודשים ארוכים, לא כונסה הוועדה לבחירת שופטים לערכאות אלו, כמו גם, לבחירת נשיא ושופטים לבית המשפט העליון.

בהקשר אחרון זה יוער כי בהודעות שפורסמו ברשומות לא נכללו מועמדים לשיפוט בבית המשפט העליון, ולמעט דיונים מקדמיים עקרוניים בבחירת שופטים לבית המשפט העליון שנערכו בישיבות הוועדה בימים 16.11.23 ו-16.1.24, לא נקבעו ישיבות נוספות שעניינן מינויים לבית המשפט העליון (יוער כי בישיבת הוועדה שהתקיימה ביום 16.5.24 עלה נושא המינויים לבית המשפט העליון).

פרוטוקול הדיון מיום 16.11.23 צורף כאמור לתגובת השר לעתירה כנספת ב'.
פרוטוקולי הדיונים מימים 16.1.24 ו-16.5.24 פורסמו באתר האינטרנט של הרשות השופטת בקישור:

https://www.gov.il/he/pages/judges_protocols

43. ביני לביני, הוגשו לבית המשפט הנכבד שתי עתירות נוספות בעניין פעולתה של הוועדה לבחירת שופטים. האחת, בג"ץ 1711/24 התנועה למען איכות השלטון נ' שר המשפטים (8.9.24), בעניין כינוס הוועדה לצורך בחירת נשיא ושופטים לבית המשפט העליון, שהוזכרה לעיל ואליה נתייחס בהרחבה להלן; השניה, בג"ץ 3781/24 בן מאיר נ' שר המשפטים (19.2.25) (להלן: עניין בן מאיר), בעניין סמכותו של השר לקבוע את סדר היום של הוועדה, ובה התבקש כי הוועדה תדון ותבחר מועמדים לשיפוט גם ללא הסכמה רחבה ביחס אליהם.

ב.3. בג"ץ 1711/24 – כינוס הוועדה לשם בחירת נשיא ושופטים לבית המשפט העליון

44. לאחר שניתן צו על-תנאי בעתירה בבג"ץ 1711/24, ביום 23.6.24 הוגש תצהיר תשובה מטעם המשיבים. במסגרת תצהיר התשובה עמדו המשיבים, בין היתר, על כך שמקום בו מתפנה משרת נשיא בית המשפט העליון קיים צורך אובייקטיבי מובהק בבחירת נשיא על דרך קבע, וחלה חובה על השר לכנס את הוועדה לבחירת נשיא בית המשפט העליון (הנבחר ברוב רגיל של חברי הוועדה שהשתתפו בהצבעה). זאת, נוכח התקופה הארוכה וחסרת התקדים שבה לא מונה נשיא קבוע לבית המשפט העליון, והפגיעה הקשה הטמונה בכך בעקרון הפרדת הרשויות, ובמעמדה ותפקודה של הרשות השופטת.

אשר לסעד שהתבקש בעניין כינוס הוועדה לבחירת שופטים לבית המשפט העליון, הוסבר כי בשים לב להסדר המיוחד הקבוע בסעיף 7(ג)(2) לחוק, לפיו בחירת שופטים לבית המשפט העליון מחייבת הסכמה רחבה של שבעה מחברי הוועדה בהרכבה המלא, "ספק אם יש בעת הזו תוחלת בהטלת חובה נוקשה לכינוס הוועדה לשם דיון והצבעה וספק אם יש תוחלת ממשית להבאת הדרישה לכינוס הוועדה לשם הצבעה להכרעה שיפוטית בעת הזו. בצד האמור, ברי כי על כלל חברי הוועדה לבחירת שופטים לפעול בשקיטה ובמהירות ראויה כדי לקדם ככל הניתן את בחירתם של שופטים לבית המשפט העליון, ובניסיון להגיע להסכמות אשר יאפשרו את בחירתם" (בסעיף 12 לתצהיר התשובה). עוד צוין כי "הדרישה לפעול בשקיטה ומהירות הראויה אינה יכולה לגבור על כלל ההכרעה שנקבע ביחס לבחירת שופטים לבית המשפט העליון ... , אך כאמור יש מקום לנקוט כבר עתה בפעולות הנדרשות לשם קידום תהליך הבחירה של שופטים לבית המשפט העליון" (בסעיף 102; הדגשה במקור – הח"מ) (לעניין פעולות כאמור, ראו גם בסעיף 95 לתצהיר התשובה).

צילום תצהיר התשובה מטעם המשיבים בבג"ץ 1711/24 מצורף ומסומן מש/8.

45. בהמשך, הוגש תצהיר תשובה מטעם השר לו התאפשר ייצוג עצמאי בעתירה, בו נטען, בין היתר, כי לשר מוקנית סמכות רחבה כיו"ר הוועדה וכי בכוונתו לכנס את הוועדה לצורך המינויים האמורים רק כשתושג "הסכמה רחבה" של חברי הוועדה. ביום 18.7.24 התקיים דיון בעתירה, ולאחר שבית המשפט הנכבד אפשר שהות נוספת לשם הגעה להסכמות ולמציאת פתרונות מוסכמים, ביום 8.9.24 ניתן פסק הדין בעתירה, בו התקבלה העתירה – על דעת כלל ההרכב – בכל הנוגע לכינוס הוועדה לצורך בחירת נשיא לבית המשפט העליון.

צילום פסק הדין בבג"ץ 1711/24 מצורף ומסומן מש/9.

46. להלן נפרט את עיקרי הקביעות בפסק הדין הרלוונטיות לענייננו ונוגעות לסמכות השר לכינוס הוועדה לפי סעיף 7(א) לחוק.

47. כב' השופטת וילנר, אשר כתבה את חוות הדעת העיקרית בפסק הדין, קבעה כי בהינתן לשון סעיף 7(א) לחוק, לשר מסור שיקול דעת בשאלה מתי יש לכנס את הוועדה לצורך בחירת נשיא לבית המשפט העליון, ו"בתוך כך השר רשאי להביא בחשבון את השיקול שעניינו הגעה להסכמה רחבה ביחס למינוי, ואף בנסיבות מסוימות להעניק לו משקל נכבד" (בפסקה 22 לפסק דינה). לצד האמור, נקבע כי לא ניתן

ליתן משקל מוחלט ובלעדי לשיקול שעניינו הגעה להסכמה רחבה, תוך איון יתר השיקולים הנוגעים להפעלת הסמכות לפי סעיף 7(א) לחוק, לרבות תכלית החקיקה. בעניין זה, עמדה כב' השופטת וילנר על כך ש"בעיקרו של דבר, תכליתן הבסיסית ביותר של הוראות החקיקה אשר מסדירות את פעילות הוועדה – לרבות סעיף 7(א) לחוק – היא למנות שופטים לבתי המשפט, בהתקיים התנאים הנדרשים למינויים לפי החוק" (פסקה 26 לפסק דינה); ופורטו האינטרסים הציבוריים החשובים הגלומים בתכלית זו בהקשר שנדון שם של מינוי נשיא קבוע לבית המשפט העליון.

בהתאם, נקבע כי מדיניות השר לפיה אין בכוונתו לכנס את הוועדה לצורך בחירת נשיא לבית המשפט העליון, וזאת בלי חשיבות לפרק הזמן שחולף ללא נשיא קבוע, לשאלה אם מתקיימים התנאים בחוק ביחס לרוב הנדרש, ולפגיעות ולנזקים החמורים הנגרמים מהעדר המינוי, אינה מביאה בחשבון את תכליתו העיקרית של סעיף 7(א) לחוק ולא מעניקה לה כל משקל; ובכך חורגת מהוראות הדין. עוד הודגש כי "היעדר התחשבות בתכלית החקיקה במקרה דנן משמעותו המעשית היא חריגה ממצוות המחוקק ושינוי המנגנון שנקבע בחוק לבחירת נשיא בית המשפט העליון. כמבואר לעיל, החוק דורש רוב רגיל בוועדה לבחירת שופטים לצורך מינוי נשיא בית המשפט העליון. מדיניות השר, שלפיה בהכרח לא ייבחר נשיא בית המשפט העליון אם לא תושג הסכמה רחבה ביחס למינוי, משנה את כלל ההכרעה שקבע המחוקק בעניין זה, והשר אינו מוסמך לעשות כן" (בפסקה 30 לפסק דינה של כב' השופטת וילנר). זאת, בפרט שבחירת נשיא לבית המשפט העליון אינה בגדר המקרים המיוחדים שבהם קבע המחוקק דרישת הסכמה רחבה או זכות וטו.

על כן, לאחר שבמשך תקופה ארוכה ביותר לא כינס השר את הוועדה לצורך בחירת נשיא לבית המשפט העליון, נקבע כי אין מנוס ממימוש חובתו של השר לפי סעיף 7(א) לחוק ביחס לבחירת נשיא במינוי קבע לבית המשפט העליון. וכך סיכמה כב' השופטת וילנר את דבריה:

43. [...] מדיניות השר היא שאין למנות נשיא לבית המשפט העליון, כל עוד לא מושגת הסכמה רחבה ביחס למינוי; וכי דומה כי מבחינת השר, אין מניעה שלא ייבחר נשיא לבית משפט זה **במשך פרק זמן בלתי מוגבל**, בהיעדר הסכמה רחבה על מינוי כאמור. **משמעות מדיניות זו היא הענקת משקל בלעדי ומוחלט לשיקול שעניינו הגעה להסכמה רחבה ביחס למינוי כאמור, ואי-הענקת משקל לתכלית העיקרית של החקיקה הרלוונטית** – מניעת מצב שבו אין נשיא קבוע לבית המשפט העליון; ולפגיעות ולנזקים הנגרמים לבית המשפט העליון, לרשות השופטת ולמערכת אכיפת החוק, בשל אי-מינוי נשיא כאמור. הלכה למעשה, מדיניות זו משנה את המנגנון הקבוע בחוק לבחירת נשיא בית המשפט העליון, וחורגת אפוא מהוראות הדין, ולפיכך אינה יכולה לעמוד.

44. בהינתן כל האמור לעיל, בנקודת הזמן הנוכחית אין מנוס מקביעה כי מדיניותו האמורה של השר מנוגדת לדין; וכי **אין עוד בכוחו של שיקול ההסכמה הרחבה כדי לאפשר לשר להימנע ממימוש חובתו לפי סעיף 7(א) לחוק, לכנס את הוועדה לצורך בחירת נשיא בית המשפט העליון**. לפיכך, על השר לממש את חובתו כאמור ולכנס את הוועדה לצורך בחירת נשיא כאמור.

בהתאם לסעיף 11 לחוק הפרשנות, נקבע כי דרישת המהירות הראויה מחייבת בנסיבות העניין כי על השר להפעיל סמכותו לפי סעיף 7(א) לחוק, לפרסם ברשומות את רשימת המועמדים לתפקיד נשיא בית המשפט העליון בתוך 14 ימים מיום פסק הדין, ולכנס את הוועדה לצורך בחירת נשיא בסמוך לאחר חלוף פרק הזמן הנדרש לפי סעיף 11(א) לכללי השפיטה.

כב' השופט גרוסקופף הצטרף לעיקר הנמקותיה של כב' השופטת וילנר. כב' השופט גרוסקופף עמד על כך שהשר הוא חלק ממנגנון הבחירה בהיותו אחד מתשעת השופטים החברים בוועדה, אך לא ניתנה לו, או לכל גורם אחר, זכות עודפת ביחס למנגנון הבחירה – לא זכות וטו ולא זכות הכרעה במקרה של שוויון קולות. מכוח הסמכות שהוקנתה לשר כיו"ר הוועדה הוא אחראי להנעת תהליך הבחירה של שופטים כאשר ראה שיש למנות שופט (סעיף 7(א) לחוק); **ועיקרה בבחינה האם נוצר צורך מערכתי במינוי שופט**. כאמור בפסק הדין, **"ליבת הוראה זו**, כפי שעולה הן מלשון החוק, הן ממבנה ההסדר החקיקתי, והן מתכליתו, היא להקנות לשר המשפטים, כמי שמופקד מטעם הרשות המבצעת על תפקודה של מערכת המשפט, את הסמכות לבחון האם נוצר צורך מערכתי במינוי כזה או אחר המצוי בסמכות הוועדה לבחירת שופטים. ודוק, סמכות השר מתייחסת לצורך המערכתי במינוי – לא לשאלה מיהו המועמד המתאים להתמנות לתפקיד (כאשר ביחס לעניין זה, שר המשפטים הוא אחד משלושה גורמים שונים הרשאים להציע מועמד לפי סעיף 7(ב) לחוק בתי המשפט)" (בפסקה 2 לפסק דינו).

באשר לשקילתם של שיקולים נוספים, לרבות מינוי בהסכמה רחבה, קבע כב' השופט גרוסקופף כי "אכן, בצד שיקול הליבה נדרש ורשאי שר המשפטים במסגרת הפעלת סמכותו להנעת עבודת הוועדה לבחירת שופטים להביא בחשבון גם שיקולים נוספים, כדוגמת דחיפות המינוי, העיתוי הנכון לביצועו, מספר המשרות המתפנות, עומס העבודה המוטל על הוועדה, ההסתברות שיתאפשר לבצע את המינוי וכיו"ב. במכלול השיקולים הללו רשאי שר המשפטים להתחשב גם בשאיפה המבורכת לבצע מינויים של שופטים בכלל, ונשיא ומשנה לנשיא בית המשפט העליון בפרט, מתוך הסכמה רחבה. **ואולם שיקול זה, כשיקולים האחרים שנמנו לעיל, הם משניים לשיקול הליבה, ואין הם יכולים להצדיק התעלמות מצורכי המערכת לאורך זמן**."

בכל הנוגע לבחירת נשיא, לעמדת כב' השופט גרוסקופף, בחלוף פרק הזמן של 11 חודשים בהם מערכת המשפט מתפקדת ללא נשיא קבוע לבית המשפט העליון, קיים צורך אקוטי במינוי נשיא, ומבחינת שיקול הליבה שבמרכז סמכות השר לפי סעיף 7(א) לחוק על השר לכנס את הוועדה; ושיקול ההסכמה הרחבה לבדו אינו יכול להצדיק דחייה נוספת בהנעת תהליך הבחירה. לפיכך, בהיעדר טענה שלא ניתן למנות נשיא בהתאם לדרישת הרוב בחוק בתי המשפט, נקבע כי "בהיעדר שיקול לגיטימי אחר המצדיק דחיית מימוש הצורך המערכתי האקוטי במינוי נשיא לבית המשפט העליון, מחובתו של שר המשפטים ליזום את הפעלת מנגנון הבחירה של הוועדה לצורך זה. כך, בין אם מנגנון בחירה זה יוביל לבחירת המועמד בו הוא מעוניין, ובין אם לאו. גישה אחרת משמעה שהשר יעשה בסמכות שניתנה לו שימוש החורג מהתכלית שלשמה הוענקה לו על ידי המחוקק" (בפסקה 5 לפסק דינו).

כב' השופט שטיין הצטרף לתוצאה לפיה על השר לכנס את הוועדה לשם בחירת נשיא, אך מנימוקים שונים. לדעתו, תפקידו של השר כיו"ר הוועדה, כפי שנקבע בחוק-יסוד: השפיטה, אינו תפקיד טכני ומקנה לו שיקול דעת רחב, כדלקמן: "תפקידו זה של השר, יחד עם הסמכות להכריע בדבר כינוס הוועדה, רחוק מלהיות תפקיד טכני. המכונן של חוק יסוד: השפיטה הפקיד בידי השר שיקול דעת רחב למרות היותו גם שחקן פוליטי; ויש מי שיאמר, במידה רבה של צדק, דווקא בשל היותו של השר נבחר ציבור אשר אמור לייצג את הציבור בבחירת שופטים" (בפסקה 1 לפסק דינו).

בהתאם, התייחס כב' השופט שטיין לכך שבבואו להפעיל את שיקול הדעת הרחב שניתן לו, רשאי השר לשקול שיקולים מגוונים לרבות שיקולים אידיאולוגיים-ערכיים לצד השיקולים המקצועיים הנוגעים למינויו של שופט. כן הוסיף כב' השופט שטיין כי "במסגרת שיקולים כאמור רשאי השר להביא בחשבון את השאיפה למינוי שופטים בהסכמה רחבה – שיקול ציבורי, ערכי ואידיאולוגי מהמעלה הראשונה. לא כל שכן, רשאי השר לעשות כן בעת הנוכחית לאור האירועים הביטחוניים הקשים ביותר שפקדו את מדינת ישראל ואת תושביה" (בפסקה 3 לפסק דינו); ובהמשך, "בפועל במסגרת הוועדה, רשאי השר לעשות שימוש בפוליטיקה כ"אמנות האפשר" בניסיון להגיע לפשרות ולהסכמות בנוגע למינוי שופטים ולקידומם. [...] המחוקק הפקיד בידי השר את הכוח להחליט האם יש או אין מקום לפתוח בהליך למינוי או לקידומו של שופט. הפקדת כוח זה בידי השר, אף היא נועדה לקדם הסכמות ופשרות – זאת, מאחר שהשר יכול להימנע מפתחת ההליך. בנסיבות כאלה – ואלה הן הנסיבות במקרה שלפנינו – מוטל על חברי הוועדה לקיים הידברות בינם לבין עצמם ועם השר במטרה להגיע להסכמות ולפשרות" (בפסקה 4 לפסק דינו).

יחד עם זאת, הדגיש כב' השופט שטיין כי עם הסמכות שהוענקה לשר באה אחריות, ובפועל כיו"ר הוועדה הוא חייב לקבל החלטותיו ולפעול מטעמים ענייניים בלבד, כשטובת הציבור לנגד עיניו; וכמו כן, **השר אינו רק מוסמך לקדם הסכמות ופשרות, אלא חייב לפעול במרץ לקידומן**. זאת, נוכח הצורך הציבורי למנוע שיתוק במערכות השלטון, ובמקרה שנדון שם למנוע שיתוקו של בית המשפט העליון ושל הרשות השופטת בכללותה. לעמדת כב' השופט שטיין, השר רשאי להימנע מכינוס הוועדה לפני השגת הפשרות וההסכמות, וזאת עד לנקודה משברית של שיתוק המערכת או פגיעה מאסיבית בתפקודה – בה "סמכות הרשות שלו משנה אופיה והופכת להיות סמכות שבחובה"; וכאמור בפסק הדין, "לפני הגעה לנקודת המשבר ולשיתוק המערכת, וכל אימת שהשר עושה את אשר הוסמך לעשותו – לא יהא בידינו להפעיל ביקורת שיפוטית ביחס לפועלו ולהתערב בהחלטתו מכוחו של סעיף 11 לחוק הפרשנות".

בנסיבות הנוגעות לבחירת נשיא לבית המשפט העליון, הצטרף כאמור כב' השופט שטיין לתוצאת פסק דינה של כב' השופטת וילנר, בקובעו כי בהינתן מצב הדברים בו בית המשפט העליון ומערכת המשפט כולה עומדים על סף שיתוק בשל היעדר ראש למערכת, סמכות הרשות לכנס את הוועדה הופכת להיות סמכות שבחובה.

50. בכל הנוגע לסעד שהתבקש בבג"ץ 1711/24 בעניין כינוס הוועדה לשם בחירת שופטים לבית המשפט העליון, נקבע כי לא נמצאה עילה בשלב זה להתערבות בשיקול דעת השר, שכן לאור דרישת הרוב המיוחד הקבועה בסעיף 7(ג)2 לחוק ביחס לבחירת שופטים לבית המשפט העליון, מדיניות השר שלא לכנס את הוועדה בהעדר הסכמה רחבה ביחס למינוי אינה מתעלמת ממטרת החקיקה הרלבנטית, שנועדה להביא לכך שבחירת הוועדה תעשה על יסוד הסכמה רחבה בין חבריה (פס' 47 לפסק דינה של כב' השופטת וילנר); וכלשונו של כב' השופט גרוסקופף "לעניין בחירת שופטים לבית המשפט העליון, מנגנון הבחירה שקבע המחוקק מחייב הסכמה רחבה, שבהיעדרה אין טעם בהפעלתו. מכאן שבעניין זה קיים שיקול לגיטימי המצדיק את החלטת השר גם לעת הזו" (בפס' 5 לפסק דינו). בצד האמור, קבעה כב' השופטת וילנר, כדלקמן:

48. למותר לציין, כי בהיתן שטובת מערכת המשפט הישראלית ניצבת לנגד עיניהם של כל חברי הוועדה, לרבות השר, המכהן כאמור כיושב הראש שלה; לנוכח הפגיעה הברורה הנגרמת לציבור המתדיינים בבית המשפט העליון כתוצאה מאי-מילוי השורות החסרות בקרב שופטיו (ואף בשים לב לפרישתו הצפויה כאמור של ממלא מקום הנשיא, השופט פוגלמן, שתוביל לכך שרק 80% מתקני השופטים בבית משפט זה מאוישים) – חזקה על חברי הוועדה כולם, כי ינקטו בכל צעד אפשרי על מנת לקדם את הליך בחירתם של שופטים חדשים לבית המשפט העליון, לפי התנאים הקבועים לכך בחוק."

51. בהמשך לפסק הדין בבג"ץ 1711/24, ולאחר שהשר לא הביא את נושא בחירתו של נשיא לבית המשפט העליון להצבעה בוועדה, הוגשה בקשה לפי פקודת בזיון בית המשפט, ובהחלטות נוספות הורה בית המשפט הנכבד לשר להעלות את בחירת הנשיא לבית המשפט העליון להצבעה בוועדה עד יום 26.1.25 (לאחר שבהחלטה ראשונה נקבע המועד ליום 16.1.25).

52. בהתאם לכך, ביום 26.1.25 התכנסה הוועדה לבחירת שופטים ובחרה בכב' השופט עמית לתפקיד נשיא בית המשפט העליון, ובכב' השופט סולברג לתפקיד משנה לנשיא בית המשפט העליון. באותה ישיבה, נבחרו גם 34 שופטים ורשמים בכירים לערכאות שונות, ובכלל זאת לבתי המשפט המחוזי והשלום בירושלים. בנוסף, הוחלט על מינויים של שני שופטים לכהונה בפועל בבית הדין הארצי לעבודה למשך שנה מיום 1.4.25, בהתאם לסעיף 7 לחוק בית הדין לעבודה, התשכ"ט-1969.

53. למען שלמות התמונה, יצוין כי דבר מינויו של כב' הנשיא עמית טרם פורסם ברשומות על ידי שר המשפטים, ועניין זה תלוי ועומד בפני בית המשפט (בג"ץ 32394-10-25 התנועה למען איכות השלטון נ' שר המשפטים).

ב.4. המשך השתלשלות העניינים בשנה האחרונה

54. ביום 18.2.25 הוגשה תגובה מטעם המדינה לעתירה הנוספת בעניין בן מאיר, בה נטען כי לאחר בחירתם של שופטים ורשמים כאמור בישיבת הוועדה מיום 26.1.25 התשתית העובדתית ביסוד העתירה השתנתה באופן מהותי, כי מבחינה מעשית העתירה במתכונתה הנוכחית הפכה לתיאורטית, וכי יש מקום להורות על מחיקתה. בפסק דינו של בית המשפט הנכבד מיום 19.2.25 נמחקה העתירה בעניין בן מאיר.

צילום תגובת המדינה בעניין בן מאיר מצורף ומסומן מש/10.

צילום פסק הדין בעניין בן מאיר מצורף ומסומן מש/11.

55. מספר חודשים לאחר מכן, ביום 15.5.25 פנו שלושת חברי הוועדה שופטי בית המשפט העליון לשר לשם קביעת מועדים לכינוסה של הוועדה בכדי לאייש תקני שופטים פנויים וכאלה שיתפנו במהלך שנת 2025, תוך שצוין כי "כפי שנמסר לנו מחטיבת השופטים, מדובר על למעלה מ-30 תקני שופטים (ואף למעלה מ-50 בהתחשב ב"שרשורי" תקנים)". עוד נכתב כי "כידוע לך קביעת מועדים לישיבות ועדה היא "יריית הפתיחה" של תהליך בחירת השופטים. מדובר בתהליך ארוך, שנמשך חודשים ורק בסופו ישיבת הבחירה עצמה: יש לעיין ולסקור ביסודיות את המועמדים במאגר; יש להציע לחברי הוועדה להעלות שמות

שיפורסמו ברשומות (כמצוות סעיף 7(ב) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד – 1984); ויש לפרסם ברשומות את שמות המועמדים 45 ימים לפחות משיבת הוועדה שבה תידון מועמדותם. בשים לב לאורכו של התהליך שתואר לעיל, ועל מנת שלא לפגוע, בשירות הרשות השופטת לציבור, יש לפעול בהקדם האפשרי לקביעת מועדים לשיבות ועדה לצורך איוש התקנים הפנויים ואלה שיתפנו במהלך שנת 2025."

בנוסף, ביום 15.5.25 פנתה לשר חברת הוועדה, ח"כ קרין אלהרר, בדרישה לכנס את הוועדה לצורך מינוי השופטים החסרים במערכת; וביום 18.5.25 פנו שני חברי הוועדה נציגי לשכת עורכי הדין בדרישה דומה.

כמו כן, כפי שנמסר מהנהלת בתי המשפט, הצורך בכינוס הוועדה לבחירת שופטים לשם איוש התקנים הפנויים ואלו שצפויים להתפנות עלה גם בפגישות עבודה בין השר למנהל בתי המשפט. **על אף האמור, הוועדה לא כונסה מאז דיונה האחרון ביום 26.1.25.**

צילומי מכתבי הפניה מיום 15.5.25 צורפו לעתירה כחלק **מנספח 10**.
צילום מכתב הפניה מיום 18.5.25 מצורף ומסומן **מש/12**.

56. כעולה מן העתירה, בימים 18.5.25 ו-26.5.25 פנתה העותרת לחברי הוועדה בעניין כינוסה של הוועדה לצורך בחירת שופטים לערכאות השונות; ובימים 11.6.25 ו-26.6.25 פנתה לשר וליועצת המשפטית לממשלה בנושא.

צילומי פניות העותרת צורפו לעתירה **כנספחים 9-12**.

57. ביום 29.7.25 הוגשה העתירה דנן.

ב.5. תמונת המצב העדכנית לעניין מחסור בשופטים ורשמים בערכאות השונות

58. נעמוד להלן על הנתונים ביחס למחסור בשופטים ורשמים בערכאות השונות, כפי שעולה ממכתבה של סמנכ"לית חטיבת השופטים בהנהלת בתי המשפט למנהל בתי המשפט מיום 29.1.26, כדלקמן:

א. נכון לעת הזו, 44 תקני שופטים (וכן תקן של רשם אחד)² ממתניים לאיוש בערכאות השונות, ובכללם 4 שופטים בבית המשפט העליון; ועד לסוף שנת 2026 צפויים להתפנות 20 תקני שופטים ותקן של רשם בכיר אחד. **בסך הכל, כ-65 תקני שיפוט פנויים או צפויים להתפנות עד לסוף שנת 2026.**

² התקן הפנוי הוא של רשם בבית המשפט העליון. יוער כי מדובר ברשם הממונה לפי סעיף 84(א) לחוק בתי המשפט, קרי, על-ידי נשיא בית המשפט העליון באישור השר, להבדיל מרשם בכיר הממונה לפי סעיף 84 לפי בחירת הוועדה לבחירת שופטים בשאר הערכאות. בעניין מינוי רשמים שאינם בכירים ולא נבחרים על-ידי הוועדה תלויה ועומדת עתירה אחרת – בג"ץ 27381-07-25.

כמו כן, נוכח העומס הכבד בו נתונה מערכת המשפט, בהתאם לסיכום תקציבי לשנת 2025 נוספו 10 תקני שופטים. בנוסף, קיימים 6 תקני רשמים שנדרש לאייש (לגבי תקני הרשמים כבר נערכה חלוקה לערכאות השונות). אולם, משאלו לא אוישו עד לתום שנת 2025, ומשמצויים אנו בתקופת "תקציב המשכ"י", תקנים אלו כפופים לאישור תקציב 2026. כן יצוין כי במסגרת תקציב 2026 עתידים להתווסף 15 תקני שיפוט חדשים, 2 תקנים של שופטי תעבורה ו-2 תקני שיפוט נוספים שהוקצו כחלק מתכנית ממשלתית בעניין מיגור הפשיעה בחברה הערבית, בכפוף לאישור תקציב המדינה.³ **כך, בסך הכל מדובר ב-35 תקני שיפוט חדשים.**

לסיכום האמור, ככל שהוועדה תתכנס בפרק הזמן הקרוב, באפשרותה לבחור כ-65 שופטים ורשמים בהתאם לתקנים הקיימים, וככל שיאושרו כאמור התקנים שהתקבלו במסגרת תקציב 2025, ואלו שעתידיים להתווסף במסגרת תקציב 2026, תוכל הוועדה לבחור כמאה שופטים ורשמים חדשים. זאת, מבלי להתחשב בתקנים "משורשים", קרי, תקנים שמתפנים כאשר גורם שיפוטי מתמנה לתפקיד שיפוטי אחר במערכת (למשל, רשם בכיר שמתמנה לשופט שלום או שופט שלום שמתמנה לשופט מחוזי). כאמור במכתב חטיבת השופטים, בהינתן שרשורים אפשריים מדובר בכ-150 תקני שופטים ורשמים בכלל המערכת, המהווים כ-15% מתקני השפיטה במערכת בתי המשפט.

טבלה המפרטת את תקני השופטים הפנויים בערכאות השונות, אלו שעתידיים להתפנות עד לתום שנת 2026, והתקנים החדשים מצורפת ומסומנת מש/13.

ב. כפי שעולה ממכתב חטיבת השופטים, לאי-כינוסה של הוועדה, וכפועל יוצא אי-בחירתם של שופטים ורשמים ומילוי תקני השפיטה במערכת בתי המשפט, השלכה ישירה ורבת השפעה על העומס הכבד בבתי המשפט ובכלל זה, "עיקוב והעדר יכולת לטפל בחלק מהתיקים, תיקים "הממתנינים על המדף" לקביעה ואשר לא ניתן לקבעם בהעדר כוח אדם שיפוטי, עיכוב במתן החלטות לרבות החלטות דחופות בסעדים זמניים וכמובן פגיעה בשירות הניתן לציבור בכל התחומים וכן שחיקה משמעותית בקרב השופטים והרשמים." עוד צוין כי "הדברים באים לידי ביטוי בשיחות העיתיות שנערכות עם הנשיאים, הסגנים והשופטים וכן באים לידי ביטוי בפניות של הנשיאים שהועברו אל חטיבת השופטים ואל מנהל בתי המשפט". במסגרת המכתב נכללה התייחסות לפניות הנשיאים, ונעמוד להלן בתמצית על עיקר הדברים כפי שהובאו במכתב חטיבת השופטים:⁴

(1) בבית המשפט המחוזי בבאר שבע 5 תקנים פנויים ותקן נוסף שיתפנה עד סוף שנת 2026, שהם כ-21% מהתקנים בבית משפט זה. במכתב הובאה פנייתו של כב' הנשיא שגיא ז"ל לחטיבת השופטים מחודש יוני 2025, אשר פירט בדבר העומס המוטל על ערכאה הזו, ובפרט על העומס הנובע מטיפולו היחודי של בית משפט בעניינים של אלפי עצורים מתחילת המלחמה

³ יצוין, ביחס ל-25 תקני שיפוט חדשים (10 מ-2025 ו-15 מ-2026), כי מימושם כפוף גם לפניה תקציבית בהסכמת שר המשפטים לאחר עבודת מטה בהנהלת בתי המשפט בעניין חלוקתם.

⁴ הנתונים המוצגים ביחס לתקנים בערכאות ובמחוזות השונים כוללים גם את 6 תקני הרשמים מ-2025 שחולקו בין הערכאות, אך כמסבר כפופים לאישור תקציב 2026.

(תיקי לב"ח). עוד הודגש כי בהינתן אופי התיקים הפליליים המורכבים הנדונים בבית המשפט, וריבויים (ביחס לכמות התיקים האזרחיים ובהשוואה לבתי משפט אחרים), בית המשפט נדרש ליתן מענה מהיר ומיידי, להבדיל מבתי משפט אחרים, אשר יכולים לנהל יומנים "מרווחים" יותר. עוד צוין כי ליציאתם לגמלאות של שישה שופטים ותיקים במהלך השנה וחצי האחרונות השפעה משמעותית מאוד על התמודדותו של בית המשפט עם כלל משימותיו השיפוטיות; ו"כבר כעת, נוכח הפרישות הצפויות, גבר העומס המוטל על השופטים המכהנים ויש בכך כדי להשפיע על ניהול בית המשפט והתווית סדרי העבודה בו."

(2) **בבתי משפט השלום במחוז הצפון 4 תקנים פנויים ותקן רשם מהתקינה החדשה, שהם כ-9% מהתקנים במחוז.** במכתב צוין כי כתוצאה ממצבת השופטים החסרה נפגם משמעותית השירות השיפוטי הניתן לציבור המתדיינים, באופנים הבאים: עומס רב בשמיעת דיוני מעצרים (צוין כי בבתי המשפט במחוז עלייה של כ-10% במספר דיוני מעצרי הימים בחודשים האחרונים בשל ריבוי דיוני שב"חים, משפחות פשיעה ופשע חמור), הבא לידי ביטוי בכך שדיונים מסתיימים בשעות הערב המאוחרות, ודיונים פליליים דחופים נדחים לטובת תורנויות מעצרים שנוספו לשופטים; העומס על שופטי התעבורה במחוז הוא הגבוה ביותר בארץ, כך שנקבעים ימי דיונים בהם 100-120 דיונים, ודיונים נקבעים חודשים ואף שנה ממועד הגשת התיק, והצפי הוא כי עומס זה ימשך במתכונתו הנוכחית לפחות עד תחילת שנת 2028; עיכוב והעדר יכולת לטפל בכלל תיקי התכנון והבניה במחוז, באופן שפוגע ביכולת המדינה לאכוף את דיני המקרקעין; הוסבר כי תיקיו של שופט במחוז שמונה בשנת 2024 לבית המשפט המחוזי חולקו בין כלל בתי המשפט במחוז, באופן שמצריך צדדים להגיע לבתי משפט המרוחקים מהם ומעמיס על השופטים בבתי משפט אלו; ומוטל עומס רב על כתפי הרשמים הבכירים במחוז המפעילים מוקד נזיקין.

(3) **בבית המשפט המחוזי בחיפה 2 תקנים פנויים ו-4 תקנים שיתפנו עד סוף 2026, שהם כ-15% מהתקנים בבית משפט זה.** במכתב צוין כי "העומס על בית המשפט החל עוד משנת 2025 והולך ומתגבר עם פרישות בימים אלו ועד סוף שנת 2026. משיחות עם הנשיא עולה כי העדר השופטים מכביד מאוד על התפקוד השוטף של בית המשפט".

(4) **בבתי משפט השלום במחוז מרכז 8 תקנים פנויים, 4 תקנים שיתפנו עד סוף 2026 ותקן רשם מהתקינה החדשה, שהם כ-10% מהתקנים במחוז.** במכתב צוין כי במחוז נפתחים מדי שנה עשרות אלפי תיקים ומדובר במחוז העמוס ביותר מבין המחוזות; כי העלייה הדמוגרפית המואצת במחוז מחייבת הענקת מענה משפטי מתאים; כי מעבר לעומס הכללי, המחוז נתון בעומס בתחום המשפט האזרחי על כל גווניו, ובפרט בתחום המשפט הנזיקי, כאשר השופטים העוסקים בתחום זה מנהלים בממוצע כ-1,300 תיקים (כשליש מכלל התיקים הנזיקיים הנפתחים בכל המחוזות); כי במחוז נפתחים תיקי תאונות דרכים בהיקף גדול מאוד (לרבות עלייה של כ-50% במספרם), וכלל הגורמים השיפוטיים שומעים תיקים אלו בתדירות גבוהה, לעיתים אחת לשבוע. עוד צוין כי בחודשים הקרובים המחוז יקלוט כ-9000 תיקים נוספים, ובהתאם אף הוסכם כי שופטים ממחוז תל אביב יסייעו למחוז מרכז בימי שיפוט. כן נכללו החלטות שיפוטיות מן העת האחרונה שבהן בשל חוסר בכוח אדם והעומס המוטל על הערכאות במחוז, כב' הנשיא מזרחי עשה שימוש בסמכותו לפי סעיף 49 לחוק, כך שנקבע כי סוגי תיקים מסוימים אינם יכולים להיפתח עד להודעה חדשה בבתי משפט מסוימים במחוז, והם יועברו לעיונו לצורך בחינת העברתם לשמיעה באחד מבית המשפט האחרים במחוז או בפני שופט

שיקבע בעתיד. כך למשל, החל מיום 1.2.26 בית המשפט השלום בראשון לציון לא יוכל לקלוט תיקים מתחום המשפט הנזיקי, לרבות תיקי תאונות דרכים, חבויות, רשלנות רפואית; ובית משפט השלום בפתח תקווה לא יוכל לקלוט הליכים בסדר דין מהיר מתחום נזקי רכוש רכב ושיבוב וביטוח.

(5) בבית משפט השלום במחוז תל-אביב-יפו 5 תקנים פנויים, תקן אחד שיתפנה עד סוף 2026 ותקן רשם מהתקינה החדשה, שהם כ-5% מהתקנים במחוז. במכתב צוין כי המצוקה הקשה ביותר במחוז היא בבית המשפט לענייני משפחה, המשפיעה על הציבור הזקוק לסעד תוך זמן סביר, וכי דווקא בתחום רגיש זה ישנה שחיקה משמעותית מאוד אצל השופטים; כי מחסור בשופט בבית משפט לעניינים מקומיים מורגש מאוד; כי בהעדר מינויים של שופטים עמיתים, משימות שבוצעו על ידם בעבר מבוצעות על-ידי שופטים מכהנים, באופן המטיל עליהם עבודה נוספת; כי המחסור בשופטים מביא להגברת העומס על השופטים המכהנים, להם מחולקים יותר תיקים חדשים; כי בהעדר כוח אדם שיפוטי מספק, אלפי תביעות רכב "ממתנות על המדף" לקביעה; כי הגידול במספר התביעות הקטנות מקשה ליתן לציבור את השירות הנדרש בתוך פרק זמן סביר; ועוד.

(6) בבתי משפט השלום במחוז חיפה 3 תקנים פנויים, 3 תקנים שיתפנו עד סוף שנת 2026 ותקן רשם מהתקינה החדשה, שהם כ-7% מתקני המחוז. במכתב צוין כי מאחר שבמדור הפלילי בבית משפט השלום בקריות חסרים שני שופטים מתוך שלושה, פעילות המדור הועתקה לבית משפט השלום בחיפה, באופן שמטיל עומס נוסף על שופטי המדור הפלילי בבית המשפט זה ובא לידי ביטוי ביומנים עמוסים, דחיית דיונים, עיכוב במתן החלטות ועוד; כי מחסור בשופט לעניינים מקומיים בקריות, והעדר מותב פנוי לשמיעת תיקים אלו, מביא לכך שחלק מהתיקים אינם נשמעים בשלב זה ולא יוכלו להישמע עד למינוי שופט חדש בקריות; כי במחלקה האזרחית בבית משפט השלום בחיפה עתיד לפרוש בקרוב שופט אחד ובהמשך רשם בכיר באופן שמטיל עומס רב, וכתוצאה מכך חלק מתיקי תביעות קטנות לא יוכלו להישמע עד למינוי מותב חדש וכן יחול עיכוב במתן החלטות, לרבות בהחלטות דחופות בסעדים זמניים, באופן שיפגע בשירות לציבור המתדיינים; כי בבית משפט לענייני משפחה בחדרה עתידה לפרוש שופטת בהמשך השנה, וחלק מהתיקים הועברו לבית משפט השלום בחיפה באופן שמגביר את העומס על שופטי המשפחה בחיפה שעמוסים בשגרה; וכי במדור הפלילי בבית משפט השלום בעכו חסר שופט, ואילו שופט עמית שממלא באופן חלקי את תפקיד שופט המעצרים בבית משפט זה עתיד לסיים את כהונתו בחודש מרץ הקרוב, והדבר יוביל לביטול ימי דיונים, דחיית דיונים ופגיעה בשירות הניתן לציבור.

(7) בבתי משפט השלום במחוז הדרום 2 תקנים פנויים, 2 תקנים שיתפנו עד סוף שנת 2026 ותקן רשם מהתקינה החדשה, שהם כ-7% מתקני המחוז. במכתב צוין כי בשנת 2025 נרשמה עלייה של 4.6% בהליכים במחוז זה, ובשנת 2026 צפויה הגשה של מספר רב של הליכים שעניינם פינוי קרקעות, המצריכים הקצאת משאבים שיפוטניים; כי משאבים שיפוטניים ניכרים מוקצים לדיוני הארכות מעצר של עצורים ביטחוניים; כי מבצעי האכיפה במרחב באר שבע משפיעים גם הם על דיוני המעצרים והליכים פלילים במחוז; כי נרשמה עלייה משמעותית בהיקף דיוני המעצרים בבית משפט השלום באשקלון, אשר חייבה פתיחת אולם דיוני מעצרים נוסף על חשבון שמיעת תיקים אחרים, וכי את כל המשימות הללו נדרש המחוז לבצע בחוסר של שופטים כבר בעת הנוכחית. לסיכום, צוין כי "העלייה הניכרת בהיקף ההליכים לצד הירידה

בכמות הגורמים השיפוטיים במחוז יוצרת שחיקה משמעותית אצל השופטים בכל התחומים, ועלולה להביא לפגיעה קשה בשירות הניתן לציבור בכל התחומים, לרבות לעיכוב בביצוע מיזמים לאומיים התלויים בהליכי פינוי שונים."

(8) בבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו תקן אחד פנוי ו-3 תקנים יתפנו עד סוף 2026, שהם כ-7% מתקני המחוז. במכתב צוין כי בתקופה של שנה נפתחו בבית המשפט למעלה מ-10,000 תיקים, ומבלי לגרוע מחשיבות של כל תיק ותיק, אין כמעט תיקים בעלי "משקל סגולי" נמוך; כי בבית המשפט נדונים תיקים גדולים ומורכבים - "מגה תיקים", "המהווים, כשלעצמם, מעמסה נוספת קריטית לעצם ריבוי התיקים הנדונים, בהיקף הזמן השיפוטי הנדרש לטיפול, במשכי הטיפול בתיקים, ובהיקף ההחלטות ופסקי הדין שיש לתת בתיקים מסוג זה".

הדברים האמורים רלבנטיים בשינויים המחויבים גם ביחס לבית המשפט העליון, שממועד פרישתו של כב' השופט אלרון ביום 20.9.25 מצבת שופטיו עומדת על 11 שופטים מתוך 15.

59. עוד כדי להמחיש את העומס בו מצויים בתי המשפט, נציין, בין היתר, כי לאחרונה ניתנה באחד מבתי המשפט המחוזיים, אשר פרטיו לא יפורטו בשל חיסיון ההליך, החלטה על ידי נשיא בית המשפט, ממנה עולה כי לא ניתן לזרז את שמיעת התיק – תוך שהובהר כי בשל מחסור בשופטים יש קושי בקביעת מותבי דן יחיד, וניתנת בנסיבות אלה עדיפות ברורה לתיקים המתבררים בהרכב (תיקי רצח, אינוס ועבירות טרור מסוימות); לאחר מכן עדיפות לתיקי דן יחיד של נאשמים עצורים; ולבסוף תיקי דן יחיד של נאשמים משוחררים (ככל שבית המשפט הנכבד יבקש לראות את ההחלטה האמורה, נוכח חיסיון התיק תימסר ההחלטה במעטפה סגורה לעיני בית המשפט בלבד).

60. לכל האמור יש להוסיף כי גם בהינתן איוש מלא של כלל התקנים, העומס המוטל על שופטי ישראל הוא כבד וחריג בהשוואה בינלאומית, בפרמטרים שונים. זאת, כעולה מדוח של הנציבות האירופית לבחינת יעילות מערכות משפט אירופאיות (Council of Europe European Commission for the Efficiency of Justice; להלן: CEPEJ), משנת 2024 המתייחס לנתונים משנת 2022. לפי הדוח עולה כי מספר השופטים לכל 100,000 תושבים בישראל הוא נמוך בהרבה ביחס למדינות מועצת אירופה. כך, בעוד שהחציון האירופי עומד על 17.6 שופטים לכל 100,000 תושבים, בישראל 8.3 שופטים לכל 100,000 תושבים.

דוח ה-CEPEJ משנת 2024 זמין בקישור הבא:

<https://www.coe.int/en/web/cepej/special-file>

61. לסיכום פרק זה, מהתמונה המצטברת העולה מפניות הנשיאים ומהנתונים המפורטים לעיל, עולה כי המחסור החמור בתקני השיפוט פוגע פגיעה קשה ומתמשכת בתפקודה התקין של הרשות השופטת. השופטים והרשמים המכהנים נושאים בעומסי עבודה כבדים במיוחד, המביאים לשחיקה מתמשכת ולקושי לתת מענה הולם לכלל המשימות השיפוטיות. ואולם, עיקר הפגיעה והנפגע המרכזי אינו הגורם השיפוטי כשלעצמו, אלא הציבור בכללותו. עיכוב בקביעת דיונים, דחיית הליכים, האטה ניכרת במתן החלטות, והצטברות של אלפי תיקים "הממתניים על המדף", כל אלה פוגעים פגיעה ישירה וממשית בזכות הבסיסית לקבל מענה משפטי ראוי תוך זמן סביר. המחסור בגורמים שיפוטיים מקשה באופן

מעשי על האפשרות לממש את זכות הגישה לערכאות ובזכות להליך הוגן, ופוגע ביכולתה של מערכת המשפט ליתן מענה אפקטיבי לצרכיו של הציבור.

62. כאמור לעיל, חרף דרישות חברי הוועדה והצורך באיוש תקני השיפוט הפנויים בערכאות השונות, השר אינו מכנס את הוועדה לבחירת שופטים, אשר דיונה האחרון התקיים לפני למעלה משנה.

זאת, כעולה מתגובת השר לעתירה, נוכח מדיניותו בדבר השגת הסכמה רחבה, שהיא למעשה כעולה מעמדתו הסכמה פה אחד עם חברי הוועדה בנוגע לאיוש התקנים הפנויים (ראו, למשל, בסעיף 32 לתגובת השר).

ג. עמדת המשיבים

1.1. כינוס הוועדה לבחירת שופטים לשם בחירת שופטים לערכאות דיוניות

1.1.1. כללי

63. בפסק דינו בבג"ץ 1711/24 עמד בית משפט הנכבד על אופיה של סמכות השר להורות על כינוס הוועדה לבחירת שופטים לפי סעיף 7(א) לחוק. קביעותיו של בית המשפט הנכבד ביחס להפעלת סמכות השר לפי סעיף 7(א) לחוק ולשיקולים שהשר רשאי לשקול בעניין בחירת נשיא לבית המשפט העליון, יפות בשינויים המחויבים גם ביחס להפעלת הסמכות לפי סעיף 7(א) לחוק בעניין בחירת שופטים לערכאות הדיוניות, ועל בסיסן יש לבחון גם את ענייננו דנן. אמנם, פסק הדין נסב על הפעלת סמכות כינוס הוועדה לשם בחירת נשיא לבית המשפט העליון (וכן שופטים לבית המשפט העליון); אולם, מקור הסמכות ביחס לבחירת הנשיא ולבחירת שופטים לערכאות דיוניות הוא זהה (סעיף 7(א) לחוק), ובפרט חל אותו כלל הכרעה של רוב "רגיל" של חברי הוועדה שהשתתפו בהצבעה (סעיף 7(ג)(1) לחוק). לפיכך, כאמור, יש להחיל את הקביעות בפסק הדין על המקרה דנן, בשינויים המחויבים.

64. כמפורט לעיל, בבג"ץ 1711/24 סברו שלושת שופטי ההרכב כי סמכות כינוס הוועדה הנתונה לשר כוללת רכיב של שיקול דעת, בגדרו הוא רשאי לשקול גם את השיקול שעניינו הגעה להסכמה רחבה (השופטים נחלקו כאמור ביחס להיקף שיקול הדעת שניתן לשר בהפעלת הסמכות והמשקל שניתן ליתן לשיקול ה"הסכמה הרחבה"). לפיכך, אין חולק כי השר רשאי לשקול שיקול זה גם ביחס לכינוס הוועדה לשם בחירת שופטים לערכאות הדיוניות.

65. עם זאת, בהתאם להלכה שנקבעה (נימוקי הרוב - כב' השופטת וילנר וכב' השופט גרוסקופף שכאמור הצטרף לעיקרי הנמקתה), השר אינו רשאי ואינו מוסמך לקבוע מדיניות המעניקה משקל מוחלט ובלעדי לגישת הוטו המכונה על ידו ההסכמה הרחבה, תוך התעלמות מאופן בחירת השופטים שקבע המחוקק והרוב הדרוש לכך, ומתכליתו העיקרית של סעיף 7(א) לחוק – מינוי שופטים בהתאם לצרכי המערכת, ולאיינטרסים הציבוריים החשובים הטמונים בה של הבטחת תפקודה התקין של מערכת בתי המשפט ופעולתה התקינה של מערכת אכיפת החוק. כפי שצוין לעיל, קשיים אלו מתעצמים עם

חלוף הזמן ופרישתם של נושאי משרות שיפוטיות לגמלאות, וזאת כשאין כל צפי לכינוס הוועדה לבחירת שופטים לשם קידום המינויים הדרושים.

נשוב ונביא מדבריה של כב' השופטת וילנר בעניין זה, כדלקמן:

43. [...] מדיניות השר היא שאין למנות נשיא לבית המשפט העליון, כל עוד לא מושגת הסכמה רחבה ביחס למינוי; וכי דומה כי מבחינת השר, אין מניעה שלא ייבחר נשיא לבית משפט זה **במשך פרק זמן בלתי מוגבל**, בהיעדר הסכמה רחבה על מינוי כאמור. **משמעות מדיניות זו היא הענקת משקל בלעדי ומוחלט לשיקול שעניינו הגעה להסכמה רחבה ביחס למינוי כאמור, ואי-הענקת משקל לתכלית העיקרית של החקיקה הרלוונטית** – מניעת מצב שבו אין נשיא קבוע לבית המשפט העליון; ולפגיעות ולנזקים הנגרמים לבית המשפט העליון, לרשות השופטת ולמערכת אכיפת החוק, בשל אי-מינוי נשיא כאמור. הלכה למעשה, מדיניות זו משנה את המנגנון הקבוע בחוק לבחירת נשיא בית המשפט העליון, וחורגת אפוא מהוראות הדין, ולפיכך אינה יכולה לעמוד.

וכן ראו דבריו של כב' השופט גרוסקופף, כדלקמן:

2. הסמכות אותה הקנה חוק-יסוד: השפיטה לשר המשפטים בקשר לעבודת הוועדה לבחירת שופטים היא הסמכות לשמש כיושב ראש הוועדה (סעיף 4(ב) לחוק-יסוד: השפיטה). בחוק בתי המשפט נקבע שמכוח תפקידו זה שר המשפטים הוא זה שאחראי להנעת תהליך הבחירה של שופטים, נשיא ומשנה לנשיא בית המשפט העליון, וזאת כאשר "ראה שר המשפטים שיש למנות שופט" (סעיף 7(א) לחוק בתי המשפט; ולעניין זה – שופט, לרבות נשיא לבית המשפט העליון ומשנה לנשיא בית המשפט העליון). **ליבת הוראה זו, כפי שעולה הן מלשון החוק, הן ממבנה ההסדר החקיקתי, והן מתכליתו, היא להקנות לשר המשפטים, כמי שמופקד מטעם הרשות המבצעת על תפקודה של מערכת המשפט, את הסמכות לבחון האם נוצר צורך מערכתי במינוי כזה או אחר המצוי בסמכות הוועדה לבחירת שופטים.** ודוק, סמכות השר מתייחסת לצורך המערכתי במינוי – לא לשאלה מיהו המועמד המתאים להתמנות לתפקיד (כאשר ביחס לעניין זה, שר המשפטים הוא אחד משלושה גורמים שונים הרשאים להציע מועמד לפי סעיף 7(ב) לחוק בתי המשפט).

3. ...

4. אכן, בצד שיקול הליבה נדרש ורשאי שר המשפטים במסגרת הפעלת סמכותו להנעת עבודת הוועדה לבחירת שופטים להביא בחשבון גם שיקולים נוספים, כדוגמת דחיפות המינוי, העיתוי הנכון לביצועו, מספר המשרות המתפנות, עומס העבודה המוטל על הוועדה, ההסתברות שיתאפשר לבצע את המינוי וכיו"ב. במכלול השיקולים הללו רשאי שר המשפטים להתחשב גם בשאיפה המבורכת לבצע מינויים של שופטים בכלל, ונשיא ומשנה לנשיא בית המשפט העליון בפרט, מתוך הסכמה רחבה. **ואולם שיקול זה, כשיקולים האחרים שנמנו לעיל, הם משניים לשיקול הליבה, ואין הם יכולים להצדיק התעלמות מצורכי המערכת לאורך זמן.**

66. כן נקבע כי השר אינו מוסמך לשנות את כלל ההכרעה שקבע המחוקק ביחס לרוב הדרוש למינוי בוועדה באמצעות נקיטה במדיניות שמהותה מתן משקל בלעדי ומוחלט לשיקול של הגעה להסכמה רחבה, ושמשמעותה המעשית היא שאין כל חשיבות לפרק הזמן שחולף מבלי שבוצעו המינויים הנדרשים על-ידי הוועדה. וראו דבריה של כב' השופטת וילנר בפסק דינה בבג"ץ 1711/24, כדלקמן:

30. בתוך כך, היעדר התחשבות בתכלית החקיקה במקרה דנן משמעותו המעשית היא חריגה ממצוות המחוקק ושינוי המנגנון שנקבע בחוק לבחירת נשיא בית המשפט העליון. כמבואר לעיל, החוק דורש רוב רגיל בוועדה לבחירת שופטים לצורך מינוי נשיא בית המשפט העליון. מדיניות השר, שלפיה בהכרח לא ייבחר נשיא בית המשפט העליון אם לא תושג הסכמה רחבה ביחס למינוי, משנה את כלל ההכרעה שקבע המחוקק בעניין זה,

והשר אינו מוסמך לעשות כן (ראו והשוו: בג"ץ 8527/20 שרת התחבורה ח"כ מירי רגב נ' שר המשפטים, פס' 8 לפסק דינה של השופטת ד' ברק-ארז (14.12.2020)).

67. בענייננו, המחוקק קבע במפורש כי **די ברוב רגיל של חברי הוועדה שהשתתפו בהצבעה** לשם בחירת שופטים לערכאות הדיוניות (סעיף 7(ג)(1) לחוק). זאת, להבדיל מבחירת שופטי בית המשפט העליון לגביהם נקבעה בחוק דרישת הסכמה רחבה (סעיף 7(ג)(2) לחוק). משכך, מדיניות השר חייבת לתת ביטוי ומשקל לקביעת המחוקק, ואינה יכולה להתעלם מלשון החוק ומתכליתו. הדברים עולים במפורש גם מנימוקי הרוב בבג"ץ 1711/24 לפיהם, **השר אינו מוסמך לעשות שימוש בסמכויותיו כיו"ר הוועדה באופן שמשנה בפועל את כלל הכרעה שקבע המחוקק בעניין הרוב הדרוש בוועדה**. שכן, משמעותו של מצב דברים זה היא מתן זכות "וטו", אשר בכוחה למנוע בחירת שופטים שלא על דעת השר ושכוחה לסכל את עבודת הוועדה כולה, וזאת בניגוד לקביעת המחוקק בנושא.

ראו והשוו בעניין זה גם לדבריה של כב' השופטת ברק-ארז בבג"ץ 8527/20 **רגב נ' שר המשפטים, יו"ר הוועדה לבחירת שופטים** (14.12.20) (להלן: **עניין רגב**), בו נדחתה טענת העותרות שם – שתי חברות בוועדה לבחירת שופטים – אשר ביקשו כי יבוטלו המינויים עליהם הכריזה הוועדה במסגרת ישיבה ממנה הן (וחבר ועדה נוסף) בחרו להיעדר, **אליהם הפנתה גם כב' השופטת וילנר בפסק דינה בבג"ץ 1711/24**, כדלקמן:

8. במבט רחב יותר חשוב לזכור כי לצד החשיבות הנודעת לכך שיישמעו כל הקולות, **חשובה אף הגנה על היכולת לקבל החלטות**. כללי המשפט הציבורי מבטאים איזון מתמיד בין שני קטבים אלה. העמדה הפרשנית שהוצגה בעתירה הולכת מעבר לגישה של ייצוג למי שאינו מחזיק בדעת הרוב, אל עבר הקוטב האחר של "וטו" מצד מי שמחזיק בדעה שונה. **זכות וטו כזו לא קבועה במקרה זה בדיון, ולא ניתן ליצור אותה יש מאין. במאמר מוסגר ייאמר כי הדברים מקבלים משנה חיזוק כאשר הטעם שניתן לדרישה שלא לכנס את הוועדה הוא התנגדות להחלטות שצפויות להתקבל לפי הערכתם של חברים מסוימים...**"

וראו גם דבריו של כב' השופט קרא בעניין **רגב**, כדלקמן:

18. (...) כלל ההכרעה בוועדה, כפי שנקבע בחוק בתי המשפט הוא החלטה בדעת רוב, באופן המשקף את ההכרה כי הצבעה על מינוי המועמדים, עשויה שלא להתקבל פה אחד. יתרה מכך, כל חבר בוועדה מצווה, על פי חוק, להצביע על פי שיקול דעתו ללא מחויבות להחלטות גוף שמטעמו נבחר (סעיף 6א לחוק בתי המשפט). על רקע זה, טענות העותרות לפיהן נמנעו יתר חברי הוועדה מגיבוש הסכמות, תוך התעלמות מטענותיהן ומדרישותיהן אינן מבססות עילה להתערבות שיפוטית."

68. בנוסף, מתן משקל מוחלט ובלעדי לשיקול של הגעה להסכמה רחבה לתקופה בלתי מוגבלת, ובאופן שמונע קיום דיון והצבעה בוועדה בעניינם של מועמדים, **מרוקן באופן מעשי מתוכן את סמכותם של הגורמים הנוספים פרט לשר הקבועים בסעיף 7(ב) לחוק (נשיא בית המשפט העליון ושלושה חברי ועדה כאחד) להציע מועמדים לבחירת הוועדה**; ופוגע כאמור באפשרות לבחור שופטים בהתאם לכלל הבחירה הקבוע בדיון, באופן שפוגע ביכולות התפקוד התקין של מערכת בתי המשפט, ובשירותים המשפטיים שניתנים לציבור הרחב בערכאות השונות (ראו והשוו גם: בג"ץ 2/80 **בט נ' שר הדתות**, פ"ד לד(3) 144 (1980)).

69. עוד נוסף ונזכיר בהקשר זה כי בהרכבה של הוועדה לבחירת שופטים שנקבע בסעיף 4 לחוק היסוד ניתן ביטוי לשלוש הרשויות וכן ללשכת עורכי הדין, וזאת כאמור לעיל, מבלי שניתנה לנציגי הממשלה (או לכל רשות אחרת) שליטה מכרעת על הליך הבחירה ומינוי שופטים.

כך, למשל, "שאר סדרי דיוניה ועבודתה" של הוועדה נקבעים על-ידי הוועדה עצמה ולא על-ידי שר המשפטים (סעיף 7(ד) לחוק וכללי השפיטה שנקבעו מכוחו); לא ניתן משקל יתר לעמדת שר המשפטים ולא נקבע שקולו עדיף על יתר חברי הוועדה בבחירת שופטים לכלל הערכאות (סעיף 7(ג)(1) לחוק); הצעת מועמדים לתפקידי שיפוט אינה מסורה רק לשר המשפטים, וכאמור בהתאם לסעיף 7(ב) לחוק גם נשיא בית המשפט העליון או שלושה מחברי הוועדה רשאים להציע מועמדים; וכן לא ניתנה לשר המשפטים זכות "וטו" במינוי שופטים לבית המשפט העליון, בהתאם להסדר הייחודי הקבוע בסעיף 7(ג)(2) לחוק.

בכך ההסדר הקיים מבטיח את מערך האיזונים והבלמים בין רשויות השלטון ואת עצמאותה ואי-תלותה של הרשות השופטת (ונזכיר את הוראת סעיף 6א לחוק בתי המשפט, הקובעת כי חבר הוועדה יצביע על פי שיקול דעתו ולא יהיה מחויב להחלטות הגוף שמטעמו הוא חבר בוועדה).

עמד על כך כב' המשנה לנשיאה הנדל בפסק דינו בבג"ץ 9029/16 **אבירם נ' שרת המשפטים** (1.2.17), כאשר הצביע על כך שהרכבה של הוועדה לבחירת שופטים וסדרי עבודתה מושפעים ומשפיעים על אופייה של הרשות השופטת, והדגיש כי **"מינוי שופטים אינו פעולה של הרשות המבצעת כי אם פעולה מכוננת של שלוש הרשויות גם יחד"** (פס' 16). גם כב' השופטת ברון עמדה על כך בפסק דינה בבג"ץ 4956/20 **התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' כנסת ישראל** (2.8.20), תוך שהדגישה את ייחודה של הוועדה לבחירת שופטים, כדלקמן: "הוועדה לבחירת שופטים היא גוף סטטוטורי ייחודי, הממלא אפוא תפקיד ראשון במעלה המשליך במידה רבה על איכות פעילותה של הרשות השופטת. **הוועדה אינה משתייכת לאף אחת מרשויות השלטון**, ואולם בהרכבה מיוצגות שלוש הרשויות כולן, המבצעת המחוקקת והשופטת, וכן יש בה ייצוג ללשכת עורכי הדין. בהיותה מופקדת על בחירתם ומינויים של שופטות ושופטי ישראל, משמשת הוועדה לבחירת שופטים כנאמן הציבור" (פס' 2).

70. לפיכך, מתן אפשרות לשר המשפטים לעשות שימוש בסמכות כינוס הוועדה על מנת למנוע באופן גורף ומוחלט מלהביא לדיון והצבעה מועמדים לערכאות השונות ולמנוע את הדיון בוועדה, למשך פרק זמן בלתי מוגבל – מעניק, הלכה למעשה, לרשות המבצעת שליטה בפועל בהליך מינוי השופטים (או למצער "זכות וטו" כאמור), ומביא, הלכה למעשה, לתלות של הרשות השופטת ברשות המבצעת לשם מינוי שופטים ושמירה על תפקודה התקין. זאת, בניגוד לתכליתו החוקתית-משטרית של ההסדר הקבוע בסעיף 4 לחוק היסוד להבטיח את אי-תלותה ועצמאותה של הרשות השופטת, ותוך ערעור האיזונים העדינים שקבע המחוקק ביחס להרכבה וכללי פעולתה של הוועדה לבחירת שופטים.

71. הדברים האמורים יפים ביתר שאת ביחס למדיניות השר, כפי שעולה מתגובתו לעתירה, בדבר הימנעות מכינוס הוועדה, דיון והצבעה ביחס למועמדים לגביהם לא הושגה הסכמה פה אחד של כלל חברי הוועדה, אשר משמעותה מתן זכות "וטו" לכל אחד מחברי הוועדה ושליטה בפועל בהליך מינוי השופטים. מדיניות זו חורגת באופן מובהק מכלל ההכרעה שקבע המחוקק ביחס לבחירת שופטים

לערכאות דיוניות, ואף מדרישת ההסכמה הרחבה שקבע המחוקק לבחירת שופטים לבית המשפט העליון הדורשת רוב של שבעה מתוך תשעה בהרכבה המלא של הוועדה, מאחר שבעוד דרישת הרוב של שבעה מאפשרת לשניים מחברי הוועדה להתנגד למינוי מסוים, הרי שדרישת ההסכמה פה אחד מקנה לכל חבר בודד כוח להכשיל כל מינוי. מדיניות זו מובילה בעת הזו ל**שיתוק** של עבודת הוועדה, ומעודדת קיטוב והקצנה בהליך בחירת המועמדים, שכן היא מעניקה בידי כל אחד מחברי הוועדה כוח הכרעה שאין בידו בהתאם לחוק, למנוע כל מינוי שאינו לרוחו.

72. בהתאם לכל המפורט, יש לבחון האם בנסיבות העניין השימוש בסמכות כינוס הוועדה בסעיף 7(א) לחוק נעשה באופן שמעניק משקל מוחלט ובלעדי לשיקול ה"הסכמה הרחבה", באופן שלא ניתן משקל לכלל השיקולים הרלוונטיים, ובכלל זאת לתכליתו העיקרית של סעיף 7(א) לחוק: להביא למינוי שופטים בהתאם לצרכים האובייקטיביים של מערכת בתי המשפט, ולפגיעות ולנזקים הנגרמים לתפקודה התקין של הרשות השופטת כתוצאה מאי-קידומו של הליך בחירת השופטים.

ככל שיימצא כי זהו מצב הדברים, יהיה על השר להפעיל את סמכות כינוס הוועדה ב"מהירות הראויה" בהתאם לסעיף 11 לחוק הפרשנות, הקובע כי "הסמכה או חיוב לעשות דבר, בלי קביעת זמן לעשייתו – משמעם **שיש סמכות או חובה לעשותו במהירות הראויה** ולחזור ולעשותו מזמן לזמן ככל הנדרש לפי הנסיבות".

73. כידוע, החובה לפעול "במהירות הראויה" היא "מן המושכלות הראשונים של מינהל תקין ונובעת מחובת הנאמנות וההגינות של הרשות המנהלית כלפי הציבור" (בג"ץ 4630/17 TAGAL נ' שר הפנים (25.4.21), פס' 16 לפסק דינה של כב' השופטת ברק ארז).

בהתאם לפסיקת בית המשפט הנכבד, "המהירות הראויה" להפעלת הסמכות **נגזרת מנסיבות העניין** (ראו גם: פסקה 45 לפסק דינה של השופטת וילנר בבג"ץ 1711/24). פרק הזמן הראוי עשוי להשתנות בשים לב לטיב הסמכות, ולפעולות הנדרשות לשם הפעלת הסמכות, בהתחשב באילוצים שונים או משימות נוספות המוטלות על הגורמים הרלוונטיים. עם זאת, ברי כי עיכוב שאין מאחוריו טעמים ענייניים, אינו יכול לעמוד (יצחק זמיר, **הסמכות המינהלית**, כרך ב, בעמ' 1101-1103 (2011); בג"ץ 297/82 **ברגר נ' שר הפנים**, פ"ד לז(3) 29, 35-36 (1983)).

74. בהינתן כל האמור, נפנה כעת לבחינת נסיבות העניין הקונקרטיות נכון לעת הזו.

2.1.ג. בחינת נסיבות העניין הקונקרטיות

75. כמפורט לעיל, במהלך החודשים פברואר 2024 עד ינואר 2025 התכנסה הוועדה לבחירת שופטים למספר ישיבות במהלכן נבחרו כ-200 שופטים ורשמים לבתי משפט השלום והמחוזי ובתי הדין לעבודה במחוזות השונים.

אולם, מאז דיונה האחרון של הוועדה לפני למעלה משנה ביום 26.1.25 השר אינו פועל לכנסה, וזאת כעולה מתגובתו לעתירה בהעדר הסכמה רחבה ביחס למינויים.

.76

כמפורט בפסקה 58 לעיל, וכעולה מן הנתונים שפורטו במכתב חטיבת השופטים, **קיים חוסר מאסיבי מובהק בשופטים לערכאות השונות. בתוך כך, בשל נסיבות שונות, כפי שעולה מהנתונים, ישנן ערכאות מסוימות בהן הפגיעה המצטברת קשה במיוחד.**

כך, נכון לעת הזו, כ-44 תקני שפיטה פנויים וממתינים לאיוש בערכאות השונות, ועד לסוף שנת 2026 צפויים להתפנות עוד 21 תקני שפיטה נוספים; ובסך הכל, כ-65 תקני שיפוט פנויים או צפויים להתפנות עד לסוף שנת 2026.

כמו כן, נוכח העומס בו מצויה מערכת בתי המשפט, במסגרת סיכום תקציבי לשנת 2025 נוספו 16 תקני שיפוט חדשים, ובמסגרת דיוני תקציב 2026 עתידים להתווסף 19 תקני שיפוט נוספים; **כך שבסך הכל מדובר ב-35 תקני שיפוט חדשים**, שכמוסבר לעיל כפופים לאישור תקציב 2026.

לפיכך, ככל שהוועדה תתכנס בפרק הזמן הקרוב, באפשרותה לבחור כ-65 שופטים ורשמים בהתאם לתקנים הקיימים, וככל שיאושרו כאמור התקנים שהתקבלו במסגרת תקציב 2025, ואלו שעתידיים להתווסף במסגרת תקציב 2026, תוכל הוועדה לבחור כמאה שופטים ורשמים חדשים. זאת, כאמור לעיל, מבלי להתחשב ב"שרשור" תקנים, שכאמור במכתב חטיבת השופטים עשוי להצריך איושם של **כ-150 תקני שופטים ורשמים בכלל המערכת, המהווים כ-15% מתקני השפיטה במערכת בתי המשפט.**

.77

כמפורט לעיל בהרחבה, מצבת השופטים החסרה בערכאות השונות, אשר בחלק מן המחוזות או בתי המשפט מגיעה ל-10% ומעלה מתקני השיפוט, פוגעת באופן משמעותי, מתמשך ומצטבר בתפקודן, בזכותו של הציבור לגישה לערכאות, בשירות המשפטי הניתן לציבור ומטילה עומס כבד על השופטים בערכאות אלו.

נשוב ונדגיש בתמצית, כפי שעולה מפניות הנשיאים במחוזות השונים שהובאו במכתב חטיבת השופטים, כי החוסר בכוח אדם שיפוטי מביא לפגיעה בתפקודם של בתי המשפט השונים, ובין היתר, לעיכוב במתן החלטות, לרבות בתיקים דחופים כולל תיקי מעצר, וכן החלטות דחופות לרבות סעדים זמניים; להקצאת המשאבים השיפוטיים לתיקים דחופים על חשבון תחומים אחרים; לדחיית דיונים, קביעת תיקים לדיון בתוך פרקי זמן ממושכים ממועד הגשתם (כולל במשפט פלילי), והמתנה של תיקים "על המדף" בהיעדר כוח אדם שיפוטי; להעברת הטיפול בסוגי תיקים מסוימים לבתי משפט אחרים באותו מחוז, באופן שמגביר את העומס על השופטים בהם (ותוך קביעת דיונים בבתי משפט המרוחקים ממקום מגוריהם של המתדיינים); וכן לשחיקה קשה של השופטים והרשמים המכהנים. כל אלה מובילים לפגיעה בשירות המשפטי הניתן לציבור בתחומים השונים, פלילי, אזרחי, משפחה, תעבורה ועוד.

לכך יש להוסיף, כאמור לעיל, כי גם בהינתן איוש מלא של כלל התקנים, העומס המוטל על בתי המשפט בישראל הוא רב מאוד, ואף כבד וחריג בהשוואה בינלאומית.

78. כעולה מתגובת השר, דומה כי גם השר אינו חולק על עצם הצורך הקיים בבחירת שופטים לערכאות שונות (אם כי השר מתייחס לכ-40 תקנים הממתיינים לאיוש); וגם מן הניסיונות הנטענים בתגובת השר להגעה להסכמה רחבה לשם בחירת שופטים, עולה כי הלכה למעשה לעמדתו מתקיים התנאי הקבוע להפעלת סמכותו לפי סעיף 7(א) לחוק כי "ראה שר המשפטים שיש למנות שופט".

79. ברם, חרף הצורך העובדתי-אובייקטיבי המובהק בבחירת שופטים, העומס המשמעותי בו מצויה מערכת בתי המשפט והפגיעה בשירות הניתן לציבור כתוצאה מאי-בחירתם של שופטים, מזה למעלה משנה השר נמנע מלכנס את הוועדה לשם בחירת שופטים, בהעדר הסכמה רחבה ביחס למועמדים; ואין כל צפי לכינוס הוועדה לשם הבאת נושא בחירת השופטים לערכאות הדיוניות לדיון בוועדה.

כן יודגש, כי הליך מינוי שופט הוא הליך ממושך, הכולל שלבים שונים, לרבות פרסום שמות המועמדים ברשומות 45 יום טרם כינוס הוועדה בעניינם וקבלת הערות ביחס למועמדים (סעיף 11ב לכללי השפיטה). בענייננו, משחלפה למעלה משנה מהמועדים בו פורסמו שמות המועמדים בסבב הקודם בו בחרה הוועדה שופטים לערכאות הדיוניות, בהתאם לנוהל הוועדה נדרש גם פרסום שמות המועמדים ברשומות בטרם הבאת עניינם לבחירה בדיוני הוועדה (הוא השלב האחרון בפעולת הוועדה לבחירת שופטים).

80. מדריך התנהלותו של השר עולה כי ניתן על ידו משקל בלעדי, גורף ומוחלט לתפיסת זכות הוטו בבחירת שופטים. מנגד, לא ניתן משקל לכלל ההכרעה השונה שקבע המחוקק בנושא ולתכלית העיקרית של הוראת סעיף 7(א) לחוק – מינוי שופטים והבטחת תפקודם התקין של בתי המשפט הרלבנטיים; לפרק הזמן שחולף מבלי שתקני השיפוט מאוישים; ולפגיעות והנזקים הכבדים והמצטברים הנגרמים למערכת בתי המשפט ולציבור כתוצאה מאי-איושם של תקני השיפוט הפנויים.

81. בפועל, משתמש השר בכוח השלטוני שנמסר בידו ובשיקול הדעת שנמסר בידו, כשר המופקד על מערכת המשפט מטעם הממשלה, כדי ליצור לעצמו ולרשות המבצעת, יש מאין, זכות וטו, שאינה מוגבלת בזמן, על בחירת שופטים, באופן שסותר את הוראות החוק ואת פסק דינו של בית משפט זה, ותוך פגיעה מאסיבית בתפקודה של הרשות השופטת.

82. בהתאם לאמות המידה שנקבעו בנימוקי הרוב בבג"ץ 1711/24, דומה כי העדר התחשבות מתמשך ובלתי תחום בזמן בתכלית החקיקה ביחס לבחירת שופטים – חורג ממצוות המחוקק, ועולה כדי שינוי דה-פקטו של המנגנון שנקבע בחוק לבחירת שופטים לערכאות הדיוניות, הדורש רוב רגיל בוועדה לבחירת שופטים.

למעשה, כעולה מתגובת השר, הוא עומד על הגעה להסכמה פה אחד של כלל חברי הוועדה בטרם כינוסה (ראו פסי' 32 לתגובת השר), באופן החורג הן מכלל ההכרעה שקבע המחוקק והן מדרכי העבודה של הוועדה לאורך השנים, ומוביל למעשה לשיתוק עבודת הוועדה.

83. בנסיבות אלה, ובפרט שאין כל צפי לכינוס הוועדה בטווח הזמן הקרוב, וניתן כאמור משקל בלעדי לשיקול הוטו המכונה שיקול ההסכמה הרחבה – **בנקודת הזמן הנוכחית, בשים לב לעשרות המשרות של שופטים ורשמים הממתינות לאיוש באופן שגורם לפגיעה מתמשכת ומעמיקה עם הזמן בשירות הבסיסי שנדרשת המדינה לספק לציבור בין היתר לצורך יישוב סכסוכים ומימוש זכויות, בחלוף למעלה משנה מאז כונסה הוועדה לבחירת שופטים בפעם האחרונה, ולמעלה משמונה חודשים מפנייתם של שישה מחברי הוועדה לשר בבקשה לכנסה – הימנעות השר ממימוש חובתו סותרת את החוק, ומובילה לפגיעה באופן ניהול התיקים, לעיכוב במתן החלטות לרבות החלטות דחופות דוגמת סעדים זמניים, לפגיעה בשירות הניתן לציבור בכל התחומים ולבסוף פגיעה באינטרס הציבורי ובאמון הציבור במערכת המשפט.**

84. בהקשר זה, יוער כי מן הנתונים שהובאו במכתב חטיבת השופטים עולה כי לכל הפחות אי-איושם של תקני השיפוט במספר בתי משפט עשוי לעלות כדי "פגיעה מאסיבית" בתפקודם, כך שגם לפי המבחן שנקבע בפסק דינו של כב' השופט שטיין (שהוא אינו בגדר ההלכה בפסק הדין בבג"ץ 1711/24), קמה חובה בנסיבות אלה על השר לפעול לכינוס הוועדה לשם בחירת שופטים, למצער לשם איוש תקני השופטים בערכאות בהן החוסר בכח האדם השיפוטי מוביל לפגיעה של ממש בשירות הניתן לציבור.

85. משנמצא כאמור כי מוטלת על השר חובה לכנס את הוועדה לצורך בחירת שופטים לערכאות הדיוניות, בהתאם לנימוקי הרוב בפסק הדין בבג"ץ 1711/24 יש לבחון את יישום דרישת המהירות הראויה להפעלת הסמכות בנסיבות העניין.

86. על פי הנטען בתגובת השר, מאמצים להשגת הסכמה רחבה (ולמעשה הסכמה פה אחד) – לא צלחו עד כה; וכאמור, מאז ישיבתה ביום 26.1.25 לא כונסה עוד הוועדה.

בהקשר זה יצוין כי להנהלת בתי המשפט מוכרים מגעים לצורך הגעה להסכמות בנוגע לאיוש התקנים הפנויים במחוזות חיפה, צפון ודרום (ראו גם: פס' 32 לתגובת השר); ויוזכר, כאמור לעיל, כי השר אינו מקיים שיח ישיר עם נשיא בית המשפט העליון לשם הגעה להסכמה רחבה לבחירת שופטים (ובכלל זה, אינו מקיים ישיבות עבודה סדירות עם נשיא בית המשפט העליון).

מכל מקום, אי כינוס הוועדה למשך למעלה משנה הינו פרק זמן ארוך ואף חריג ביחס למועדי כינוסה של הוועדה לבחירת שופטים בשני העשורים האחרונים⁵ (לנתונים בעניין מועדי כינוסה של הוועדה לבחירת שופטים משנת 2003 ועד לשנת 2022 (הכנסת הקודמת), ראו נספח ג' למכתב מנהל בתי המשפט, כפי שצורף לתגובת היועצת לעתירות הראשונות).

87. על כן, ברי כי התאפשר פרק זמן משמעותי לשם מיצוי הניסיונות הנטענים להגעה להסכמה רחבה; וכעולה מתגובת השר, אין כל צפי להבאת נושא בחירת השופטים לערכאות הדיוניות לדיון בוועדה בכלל ובטווח הזמן הקרוב בפרט.

⁵ שלא במהלך תקופות בחירות.

88. מנגד, נכון לעת הזו, למעלה מ-40 תקני שיפוט אינם מאוישים בערכאות השונות, ועד לסוף שנת 2026 צפויים להתפנות כ-20 תקני שיפוט נוספים, על כל המשתמע בכך ביחס לנטל והעומס המוטל על הערכאות השונות והפגיעה בשירות שניתן לציבור, וכן ביחס לתפקודה התקין של המערכת כולה (לעניין הפגיעה שכבר קיימת בערכאות אלו, ראו בהרחבה במכתב חטיבת השופטים, שעיקריו הובאו בפס' 58 לעיל). כמו כן, נוכח העומס הכבד בו מצויה מערכת המשפט, נוספו או עתידים להתווסף **35 תקני שיפוט חדשים**; וגם בכך יש כדי ללמד על הצורך האובייקטיבי המובהק בבחירת שופטים.

נשוב ונדגיש, כי לאיוש תקני השופטים הפנויים קשר ענייני והדוק ליכולתן של הערכאות השונות ומערכת המשפט בכללותה לפעול באורח סדיר ומיטבי, והוא משליך בסופו של דבר על משך הזמן החולף עד שהאזרח מקבל את יומו בבית המשפט ועל מימוש זכות היסוד לגישה לערכאות (להיותה של זכות הגישה לערכאות זכות יסוד ראו, למשל, ע"א 733/95 **ארפל אלומיניום בע"מ נ' קליל תעשיות בע"מ**, פ"ד נא(3) 577 (1997)). לא זו אף זו, הדבר עשוי להשפיע על מימוש הזכויות המהותיות שבגינן החליטו יוזמיו של הליך משפטי להגיש את ההליך, ובהליכים פליליים אף עלול לגרום לעינוי דין עקב התארכות ההליכים (לעניין זה, ראו והשוו, פסק דינו של כב' השופט [כתוארו אז] עמית בבג"ץ 4660/23 **שלתיאל נ' בית המשפט השלום באר שבע** (2.7.23)).

89. **סיכומו של דבר: במישור הסעד – בהמשך לקביעותיו של בית המשפט הנכבד בבג"ץ 1711/24, דרישת המהירות הראויה מחייבת את השר לפעול לכינוס הוועדה.** גדרי סמכותו של שר המשפטים כיושב ראש ועדת הבחירה, אינם מאפשרים לו להתגבר על כלל ההכרעה שקבע המחוקק בדרך של שיתוק הוועדה, ולמנוע את מימוש זכותם של הגורמים המוסמכים בסעיף 7(ב) לחוק להציע מועמדים.

90. בהקשר זה יוער כי השר מציין בתגובתו כי כלל הכרעה המחייב הסכמה רחבה (שאף היא אינה עולה לכדי הסכמה מלאה) אומץ במסגרת תיקון מס' 4 לחוק היסוד (והתיקון המשלים לו בחוק בתי המשפט), בו שונו כאמור הרכב הוועדה וכללי פעולתה. אולם, יודגש כי במסגרת הוראות התחילה והתחולה נקבע במפורש כי תיקון זה ייכנס לתוקפו **רק** בכנסת הבאה, כך שבהתאם להוראת חוק היסוד על הוועדה לבחירת שופטים הפועלת בתקופת הכנסת הנוכחית ממשך לחול הדין הקיים. הישענות על תיקון חוק היסוד האמור מרוקנת מתוכן את הוראות המעבר שנקבעו בתיקון מס' 4 לחוק היסוד ובתיקון המשלים לו בחוק בתי המשפט. משכך, גם בכך אין כדי להצדיק את המדיניות הגורפת שבה נוקט השר.

זאת, אף מבלי שנדרש לעמדת היועצת המשפטית לממשלה ביחס לתיקון האמור לחוק היסוד, אשר עומד במוקד העתירות שהוזכרו לעיל.

2.ג. בחירת שופטים לבית המשפט העליון

1.2.ג. כללי

91. כמפורט לעיל, נוכח ההסדר המיוחד הקבוע בסעיף 7(ג)(2) לחוק, לפיו בחירת שופטים לבית המשפט העליון מחייבת הסכמה רחבה של שבעה מחברי הוועדה בהרכבה המלא (ואם פחת מספר המשתתפים מתשעה, על דעת רוב המשתתפים שלא יפחת ממספר המשתתפים בהחסיר שניים), בפסק הדין בבג"ץ 1711/24 נקבע כי מדיניות השר שלא לכנס את הוועדה בהעדר הסכמה רחבה ביחס לבחירת שופט לבית המשפט העליון אינה מתעלמת ממטרת החקיקה הרלבנטית; ולפיכך, נקבע כי "לא נמצאה לנו בשלב זה עילה להתערב בה" (פסי' 47 לפסק דינה של כב' השופטת וילנר), וכי "בעניין זה קיים שיקול לגיטימי המצדיק את החלטת השר גם לעת הזו" (פסי' 5 לפסק דינו של כב' השופט גרוסקופף).
92. בצד האמור, עמדה כב' השופטת וילנר על כך שבהינתן טובת מערכת המשפט הישראלית והפגיעה הנגרמת לציבור המתדיינים בבית המשפט העליון כתוצאה מאי-מילוי השורות החסרות – "חזקה על חברי הוועדה כולם, כי ינקטו בכל צעד אפשרי על מנת לקדם את הליך בחירתם של שופטים חדשים לבית המשפט העליון, לפי התנאים הקבועים לכך בחוק" (פסי' 48 לפסק דינה).
93. במישור שיקול הדעת מוטלת על חברי הוועדה החובה לפעול בסבירות לשם קידום הליך בחירתם של שופטים לבית המשפט העליון; ועל השר – המחזיק בסמכות כינוסה של הוועדה לבחירת שופטים, לרבות לשם בחירת שופטים לבית המשפט העליון – החובה לפעול בסבירות כדי לאפשר לוועדה לבחירת שופטים לממש את סמכותה לבחור שופטים לבית המשפט העליון.
94. להשלמת התמונה יוער כי לפי סעיף 10 לחוק, רשאי שר המשפטים, בהסכמת נשיא בית המשפט העליון ובהסכמת המועמד, למנות שופט בית המשפט המחוזי לכהונה בפועל כשופט בבית המשפט העליון. כלומר, במצב בו לא מגיעים חברי הוועדה להסכמה רחבה, עומדת לפני השר ונשיא בית המשפט העליון האפשרות להתמודד עם החסר בשופטים בבית המשפט העליון ובעומס המוטל על ערכאה זו באמצעות מינוי שופטים לכהונה בפועל. עם זאת, יודגש כי מדובר בפתרון זמני, שלא רק שאינו פותר את הוועדה מחובתה לפעול בשקידה ומהירות ראויה, הוא גם אינו מיושם בפועל.

2.2.ג. בחינת נסיבות העניין הקונקרטיות – בחירת שופטים לבית המשפט העליון

95. בענייננו דנן, לאחר פרישת כב' השופט אלרון ביום 20.9.25 מצבת השופטים בבית המשפט העליון עומדת על 11 מתוך 15, קרי, קיים צורך אובייקטיבי מובהק למינוי שופטים לבית המשפט העליון, שהתעצם ממועד מתן פסק הדין בבג"ץ 1711/24 (פסק הדין ניתן כחודש ימים בטרם פרישת כב' ממלא מקום הנשיא פוגלמן וירידת מצבת השופטים בבית המשפט העליון ל-12).

96. בהקשר זה, יצוין כי מנתונים שהוצגו עוד במסגרת תצהיר התשובה מטעם המשיבים בבג"ץ 1711/24 בנוגע למספר התיקים הנפתחים ונסגרים כל שנה ביחס לכל שופט, עלה כי העומס בו נתונים שופטי בית המשפט העליון בישראל הוא חריג וגבוה ביחס למדינות אחרות באירופה. לשם המחשה, בבית המשפט העליון נפתחים כ-9,000 תיקי הליכים מדי שנה, ומדובר בעומס חריג ביותר, לבטח נוכח החסר האמור בשופטים בבית המשפט העליון (ויוזכר כי בהתאם לסעיף 26 רישה לחוק בתי המשפט, בית המשפט העליון מקיים דיונים בהרכבים של שלושה שופטים).

בנוסף, יש לתת את הדעת גם לנסיבות הביטחוניות בהן מצויה מדינת ישראל מזה למעלה משנתיים, אשר מטילות עומס נוסף על בית המשפט העליון, ובפרט נוכח העלייה המשמעותית במספרי ההליכים הפליליים, הליכי המעצרים והליכי הביקורת השיפוטית על מעצרים מינהליים הנדונים בפניו.

טבלה השוואתית בנושא מספר התיקים הנדונים בבית המשפט העליון צורפה לתגובת המשיבים בבג"ץ 1711/24 כנספח 7.

97. כאמור לעיל ביחס לערכאות הדיוניות, ברי כי למחסור בארבעה שופטים בבית המשפט העליון קשר ענייני והדוק ליכולתו של בית המשפט העליון לפעול באורח סדיר ומיטבי, ומצב זה פוגע באופן ברור ומתמשך בתפקודו של בית המשפט, בציבור המתדיינים ובציבור כולו (ראו גם: פס' 48 לפסק דינה של כב' השופטת וילנר בבג"ץ 1711/24 המובאת לעיל).

98. דא עקא, גם בחלוף כשנה וחצי ממועד פסק הדין בבג"ץ 1711/24 לא פורסמו ברשומות מועמדים לשיפוט בבית המשפט העליון; לא נקבע מועד לכינוס הוועדה לדיון בבחירת שופטים לבית המשפט העליון; וממילא לא התקיים דיון בעניינם של המועמדים בוועדה לבחירת שופטים (כאמור לעיל, התקיימו בוועדה דיונים מקדמיים בלבד בנושא בימים 16.11.23 ו-16.1.24).

זאת ועוד, בתגובת השר לא נכללה כל התייחסות למאמצים הננקטים לשם הגעה להסכמות ביחס לבחירת שופטים לבית המשפט העליון; ונראה כי "התנעת" הליך עבודת הוועדה לשם הגעה להסכמה רחבה, אשר תאפשר בחירת שופטים לבית המשפט העליון, טרם החלה גם בחלוף תקופה ארוכה בה מצבת השופטים בבית המשפט העליון חסרה.

99. אכן, כאמור בתצהיר התשובה מטעם המשיבים בבג"ץ 1711/24, היו בעבר פרקי זמן ארוכים בהם לא אוישו כלל תקני השפיטה בבית המשפט העליון, בין היתר, על רקע אי הסכמות בדבר מינוי מועמדים.

כמו כן, כאמור לעיל, נוכח ההסדר המיוחד בעניין בחירת שופטים לבית המשפט העליון הדורש הסכמה רחבה, בפסק דינו בבג"ץ 1711/24 לא התערב בית המשפט הנכבד במדיניות השר שלא להורות על כינוס הוועדה לשם בחירת שופטים לבית המשפט העליון בהעדר הסכמה רחבה; וכאמור בתצהיר התשובה בבג"ץ 1711/24, ספק אם יש תוחלת ממשית להבאת הדרישה לכינוס הוועדה לשם הצבעה להכרעה שיפוטית.

100. עם זאת, בענייננו, בשים לב לפרק הזמן הארוך בו מצבת השופטים בבית המשפט העליון חסרה (החל מחודש אוקטובר 2023 מצוי בית המשפט העליון בחסר של שניים משופטיו); לכך שהחל מחודש ספטמבר האחרון מדובר בחסר משמעותי ביותר של 4 מתוך 15 שופטי בית המשפט העליון; לעומס הכבד בו נתון בית המשפט העליון; ולקביעות של בית המשפט הנכבד בפסק הדין בבג"ץ 1711/24 – יש לפעול בשקידה ובמהירות ראויה לקידום הליך בחירתם של שופטים לבית המשפט העליון, בראי כלל ההכרעה שנקבע ביחס לבחירת שופטים לבית המשפט העליון (רוב של שבעה מתוך תשעה בהרכבה המלא של הוועדה).

ד. סוף דבר

101. בכל הנוגע לסעד המבוקש בעניין בחירת שופטים לערכאות הדיוניות, בשים לב למכלול הנסיבות שפורטו לעיל, וכן הפגיעה המשמעותית במערכת המשפט ובמתדיינים, משך הזמן הממושך בו לא כונסה הוועדה לשם הגשמת תפקידה שהוא מינוי שופטים; הנזק הנגרם לתפקודה התקין של מערכת בתי המשפט; והנזקים הנגרמים לאזרחים הזקוקים לשירותיהם של בתי המשפט – בנקודת זמן זו אין מנוס מהתערבות שיפוטית כאמור.

במישור הסעד, בהמשך לקביעותיו של בית המשפט הנכבד בבג"ץ 1711/24, עמדת המשיבים היא כי דרישת המהירות הראויה מחייבת את השר לכנס את הוועדה לבחירת שופטים לאיוש תקני השפיטה הפנויים בערכאות השונות.

102. באשר לסעד המבוקש בעניין בחירת שופטים לבית המשפט העליון, על חברי הוועדה לפעול בשקידה ובמהירות ראויה לקידום הליך בחירתם של שופטים לבית המשפט העליון – כנדרש לפי החוק.

103. המידע העובדתי הנוגע לחטיבת השופטים בהנהלת בתי המשפט נתמך בתצהירה של גבי שרון בר-דור, המשמשת בתפקיד סמנכ"לית חטיבת שופטים ורשמים בהנהלת בתי המשפט.

היום, י"ח שבט תשפ"ו

5 בפברואר 2026

ענת גולדשטיין, עו"ד
סגנית בכירה א' במחלקת הבג"צים
בפרקליטות המדינה

עמרי אפשטיין, עו"ד
ממונה על ענייני הבג"צים
בפרקליטות המדינה